

UCHWAŁA NR 14/2019
ZARZĄDU POWIATU W BIAŁOGARDZIE

z dnia 7 lutego 2019 r.

**w sprawie opinii do projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard na lata 2019-2022
z perspektywą do roku 2026**

Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 995 zm. poz. 1000, poz. 1349, poz. 1432, poz. 2500) w związku z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 799, zm. poz. 650, poz. 1356, poz. 1479, poz. 1564, poz. 1590, poz. 1592, poz. 1648, poz. 1722, poz. 2161, z 2019 r. poz. 42) Zarząd Powiatu w Białogardzie uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Opiniuje się pozytywnie projekt Programu ochrony środowiska dla Gminy Białogard na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026.
2. Program ochrony środowiska dla Gminy Białogard na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Naczelnikowi Wydziału Budownictwa i Ochrony Środowiska.

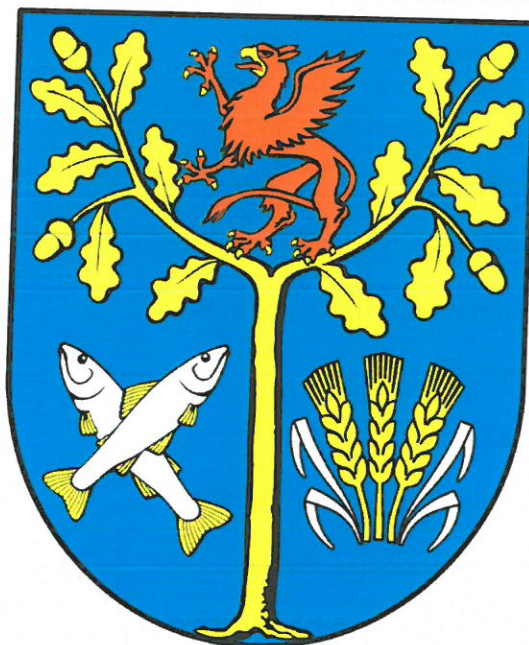
§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STABOSTA

mgr Piotr Pakuszto

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY
BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO
ROKU 2026**

**GMINA BIAŁOGARD
POWIAT BIAŁOGARDZKI
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA BIAŁOGARD
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING JOANNA KASZUBSKA
SPRAWDZAJĄCY	WESTMOR CONSULTING KAROLINA DRZEWIECKA

BIAŁOGARD 2018

Wykaz skrótów

BEiŚ – Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JCW – jednolite części wód

JCWpd – jednolite części wód podziemnych

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

POŚ – Program Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

MŚ – Ministerstwo Środowiska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

c.o. – centralne ogrzewanie

c.w.u. – ciepła woda użytkowa

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

KSRG – Krajowy system ratowniczo – gaśniczy

MSWiA – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

RPO WZ – Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego

EOG – Europejski Obszar Gospodarczy

Spis treści	
Wykaz skrótów	2
Spis treści	3
1. Wstęp	5
1.1 Cel opracowania programu	5
1.2 Podstawa wykonania pracy.....	5
1.3 Metodyka opracowania programu	5
1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu.....	8
2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	8
3. Ocena stanu środowiska	33
3.1 Charakterystyka Gminy	33
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne	33
3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne Gminy.....	35
3.1.3 Demografia	36
3.1.4 Gospodarka	38
3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport	40
3.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną	43
3.1.7 Odnawialne źródła energii.....	44
3.1.7.1 Energia wiatru	44
3.1.7.2 Energia wody	45
3.1.7.3 Energia z biomasy i biogazu	46
3.1.7.4 Energia geotermalna.....	47
3.1.7.5 Energia słoneczna	48
3.1.8 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja Gminy	50
3.1.9 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych	51
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy	55
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	55
3.2.2 Zagrożenia hałasem.....	63
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	65
3.2.4 Gospodarowanie wodami.....	68
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa	81
3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby	84
3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	89
3.2.8 Zasoby przyrodnicze	94
3.2.8.1 Szata roślinna	94
3.2.8.2 Świat zwierząt	95
3.2.8.3 Formy ochrony przyrody	96
3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami	105
3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii.....	106

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

3.4 Zagadnienia horyzontalne	109
3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu	109
3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	110
3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	111
3.4.4 Monitoring środowiska	112
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie.....	113
4.1 Nadrzędny cel programu	113
4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	113
4.3 Instrumenty realizacji programu	120
5. System realizacji programu ochrony środowiska	121
5.1 Struktura zarządzania środowiskiem	121
5.2 Struktura zarządzania programem	123
5.3 Monitoring programu ochrony środowiska	124
6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	126
7. Spis tabel.....	128
8. Spis rysunków	129
9. Spis wykresów.....	129

1. Wstęp

1.1 Cel opracowania programu

Przedmiotem niniejszego opracowania jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026*, który porusza zagadnienia związane z szeroko rozumianą problematyką ochrony środowiska na terenie Gminy Białogard.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. *Program Ochrony Środowiska* definiuje cele i zadania dla najbliższych 8 lat (2019-2022 z perspektywą do 2026 roku), opisuje monitoring realizacji *Programu* oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń *Programu*.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r.

1.2 Podstawa wykonania pracy

Niniejszy dokument został wykonany na podstawie umowy z dnia 18 września 2018 r., której przedmiotem jest opracowanie *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026*, zawartej pomiędzy Gminą Białogard z siedzibą ul. Wileńska 8, 78-200 Białogard, a firmą WESTMOR Consulting Urszula Wódkowska, 87-704 Bądkowo, ul. 1 maja 1a, z siedzibą we Włocławku przy ul. Królewieckiej 27.

1.3 Metodyka opracowania programu

Gminny *Program Ochrony Środowiska (POŚ)* jest dokumentem strategicznym, opracowywanym na szczeblu gminnym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. POŚ zachowuje spójność z dokumentami o charakterze strategicznym obowiązującymi na szczeblu powiatowym i wojewódzkim. Dokument określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie Gminy oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju Gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 opracowany został na zlecenie Wójta Gminy Białogard, zgodnie z art. 14 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), w którym czytamy - „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2018

poz. 1307)” oraz „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Projekt *Programu Ochrony Środowiska* zgodnie z art. 17 ust. 2 podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Białogardzkiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Wójt Gminy Białogard, zgodnie z art. 17 ust. 4, zapewnia możliwość konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2018 poz. 2081 z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie *Programu Ochrony Środowiska*.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, *Program* ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, uchwała Rada Gminy. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania *Programu* i przedstawienia go Radzie Gminy. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy Gminy do organu wykonawczego powiatu.

W sporządzanym dokumencie uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Podstawę aktualizacji POŚ stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2018 poz. 994 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2018 poz. 2081 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2018 poz. 1454 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2018 poz. 992 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 150 z późn. zm.);

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. 2018 poz. 1932 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2017 poz. 2119 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2017 poz. 1566 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2018 poz. 1259 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 2017 poz. 1161 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2018 poz. 1945 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2018 poz. 2129 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2018 poz. 1152 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2017 poz. 2126 z późn. zm.).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Gminy w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Białogard i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Gminy;
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania *Programu*.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę Gminy, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym;
- analizę jakości środowiska na terenie Gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi;
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania dla Gminy Białogard wraz z harmonogramem ich realizacji;
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

Gminny Program Ochrony Środowiska odnosi się do dokumentu wyższego szczebla, a więc Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do 2024 oraz Programu Ochrony Środowiska Powiatu Białogardzkiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024. Programy te są wykonywane w określonej kolejności – od programu wojewódzkiego do gminnych. Wdrożenie założeń Programu Ochrony Środowiska przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz wzrostu atrakcyjności Gminy Białogard zarówno pod względem osiedleńczym, jak i inwestycyjnym.

1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu

W poprzednich latach Gmina Białogard nie posiadała opracowanego i uchwalonego Programu Ochrony Środowiska. W związku z tym, nie jest możliwe wskazanie efektów realizacji dotychczasowego Programu.

2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU „EUROPA 2020”

Strategia UE została przyjęta przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r. Dokument wskazuje trzy priorytety, których realizacja odbywa się na szczeblu unijnym oraz krajowym:

1. Wzrost inteligentny (wiedza, innowacja, edukacja, społeczeństwo cyfrowe),
2. Wzrost zrównoważony (efektywne wykorzystywanie zasobów w produkcji przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności).
3. Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji).

W dokumencie zostały określone projekty przewodnie tzw. inicjatywy flagowe oraz zostało wskazanych 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. W związku z powyższym cele krajowe w znacznym stopniu wpisują się we wskazane w Strategii cele zawarte w projektach.

PAKIET ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNY DO 2020 R.

Pakiet ten został przyjęty przez Parlament Europejski 17 grudnia 2008 roku i ma na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii Europejskiej. Dokument zawiera szereg rozwiązań legislacyjnych. Głównym celem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. o 20% w stosunku do roku 1990 oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także wzrost efektywności energetycznej do 2020 r.

Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z tym, dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla gmin są zgodne z poniższymi dokumentami wyższego rzędu.

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2022

Dokument przyjęty został Uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 i stanowi kontynuację wcześniejszych planów gospodarki odpadami (aktualizacja Kpgo 2014). Dokument o charakterze strategicznym wyznacza kierunki działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju na najbliższe lata (cele i kierunki działań na lata 2016-2022 oraz perspektywicznie do 2030 roku).

Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami Kpgo, należy przede wszystkim zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła tak, aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele. Znaczna część dokumentu poświęcona jest gospodarce odpadami komunalnymi, która bezpośrednio dotyczy działalności jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego. Efektem wdrożenia Kpgo 2022 będzie zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Celami wskazanymi w dokumencie są między innymi:

- 1) ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów);

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

- 2) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;
- 3) dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów;
- 4) osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych; zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów;
- 5) osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych;
- 6) dokończenie likwidacji mogiłników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne;
- 7) zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Dla osiągnięcia założonych celów określone zostały kierunki działań dotyczące m.in. edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, a także zostały wskazane działania takie, jak np. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

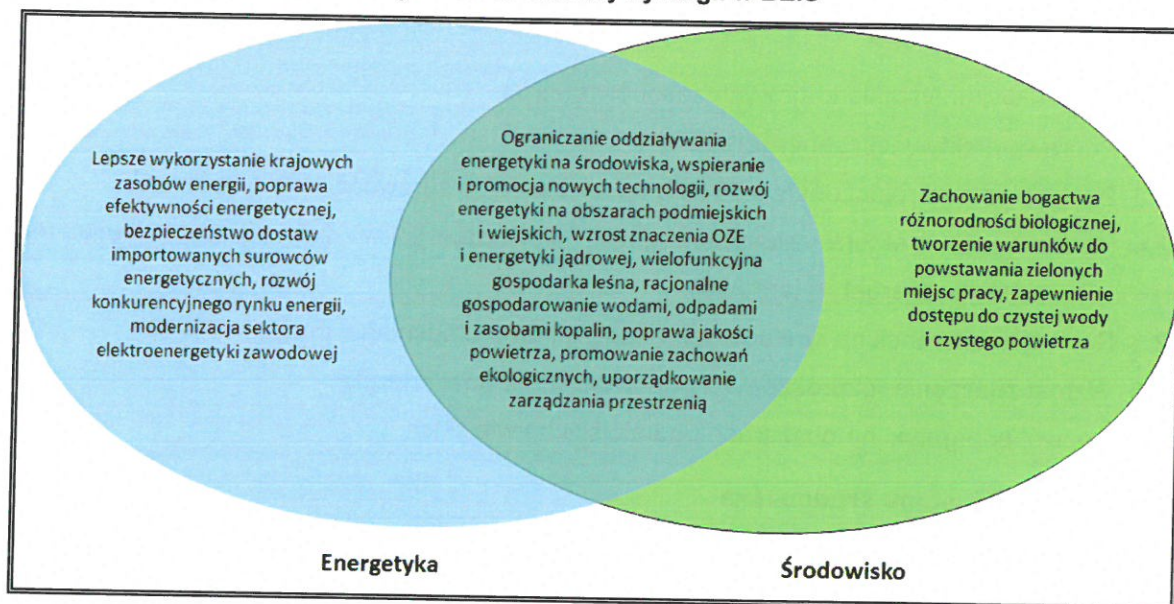
Uwarunkowania płynące z *Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022* zostały uwzględnione w przedmiotowym *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard*.

STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE I ŚRODOWISKO – PERSPEKTYWA DO 2020 R.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko została przyjęta uchwałą nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r.

Strategia *Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko* (BEiŚ) obejmuje dwa niezwykle istotne obszary: energetykę i środowisko, wskazując m.in. kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 r. Celem dokumentu jest ułatwienie „zielonego” (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w Polsce przez zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dostępu do nowoczesnych, innowacyjnych technologii, a także wyeliminowanie barier administracyjnych utrudniających „zielony” wzrost.

Rysunek 1. Obszary synergii w BEiŚ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko- perspektywa do 2020 r.

Mimo że obszary energetyki i środowiska mają szereg punktów styecznych, to jednak część zagadnień jest charakterystyczna tylko dla jednego z nich. Podstawowe zadanie Strategii BEiŚ polega na zintegrowaniu polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, jak również wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.

Celem głównym Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest *zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.*

Cel główny BEiŚ realizowany będzie przez następujące cele szczegółowe i kierunki interwencji:

Cel 1: Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- 1.1 Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin;
- 1.2 Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody;
- 1.3 Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna;
- 1.4 Uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

Cel 2: Zapewnienie gospodarcze krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- 2.1 Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii;
- 2.2 Poprawa efektywności energetycznej;
- 2.3 Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych;
- 2.4 Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzenia energetyki jądrowej;
- 2.5 Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy;
- 2.6 Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii;
- 2.7 Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich.

Cel 3: Poprawa stanu środowiska

- 3.1 Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;
- 3.2 Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne;
- 3.3 Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki;
- 3.4 Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych;
- 3.5 Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Cele zawarte w BEiŚ są spójne z celami zawartymi w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard*. Niniejszy Program uwzględnia dobro środowiska przyrodniczego przy jednoczesnym rozwoju gospodarczym Gminy.

DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU. POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI

Dokument przyjęty Uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (M.P. 2013 poz. 121).

Strategia określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

W dokumencie, w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki wyznaczone zostały następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji.

Cel strategiczny 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym.

Cel strategiczny 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności i nauki.

Cel strategiczny 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki.

Cel strategiczny 5. Stworzenie Polski Cyfrowej.

Cel strategiczny 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”.

Cel strategiczny 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.

W ramach celu „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska” w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, kierunkiem interwencji jest zwiększenie poziomu ochrony środowiska. Przedmiotowy *Program Ochrony Środowiska* wpisuje się zatem w cel strategiczny 7 *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju*, gdyż przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Białogard.

ŚREDNIOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Dokument został przyjęty uchwałą nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.

Jako wizję Polski 2020 przyjęto: Polska w roku 2020 to: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo.

Celem głównym strategii średniookresowej staje się wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

W dokumencie wyznaczono trzy obszary strategiczne, dla których określono poszczególne cele.

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne Państwo

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem

Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej

Cel II.2 Wzrost wydajności gospodarki

Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego

Cel II.5 Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych

Cel II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

Cel II.7 Zwiększenie efektywności transportu

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel III.1. Integracja społeczna

Cel III.2 Zapewnienie dostępu do określonych usług publicznych

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard jest spójny ze średniookresową Strategią Rozwoju Kraju 2020. Jego realizacja wpłynie na osiągnięcie wyznaczonych w poszczególnych obszarach celów, a co za tym idzie głównego celu Strategii i przyczyni się do osiągnięcia założonej Wizji.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030 (SPA 2020)

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Głównym celem *Planu* „jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu”. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

— Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cele, kierunki działań i działania priorytetowe zawarte w *Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku*

2030 są spójne i wpisują się w cele i założenia zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026*. Przede wszystkim, przedmiotowy dokument przyczynia się do realizacji **Celu 1 Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska**, a w szczególności jest spójny z kierunkiem działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Działaniem priorytetowym jest przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Dokument został przyjęty uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dokument zawiera następujące cele szczegółowe oraz kierunki interwencji:

Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.

Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Kierunki interwencji:

- aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta,
- rozwój obszarów wiejskich,
- wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Cel szczegółowy III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Kierunki interwencji:

- zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard* wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, a w szczególności w **Cel szczegółowy III** - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji - zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także **Cel szczegółowy II** - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji - aktywne gospodarczo i przyjazne

mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

STRATEGIA INNOWACYJNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI „DYNAMICZNA POLSKA 2020”

Dokument stanowi załącznik do uchwały nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r.

Wyznaczona w ww. Strategii wizja brzmi: Otwarta i ekspansywna gospodarka, oferująca nowe miejsca pracy, oparta na wzajemnym zaufaniu i kooperacji uczestników życia gospodarczego, stabilnie rosnąca dzięki innowacjom i wysokiej efektywności wykorzystania zasobów, która zapewni wzrost standardów życia społeczeństwa oraz konkurencyjność przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej do 2020 r.

Celem głównym jest wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy.

Celami szczegółowymi są:

1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki;
2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy;
3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców;
4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard jest spójny ze Strategią innowacyjności i efektywności gospodarki. Wpływa na realizację celów szczegółowych z zakresu dostosowania otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki oraz wzrostu efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców, czym przyczynia się do osiągnięcia celu głównego Strategii oraz założonej wizji.

STRATEGIA ROZWOJU TRANSPORTU DO 2020 ROKU (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 ROKU)

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 6 z dnia 22 stycznia 2013 r.

Misją wyznaczoną w dokumencie jest: *tworzenie w Polsce, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, optymalnych warunków dla przewozu osób i rzeczy, sprzyjających podniesieniu konkurencyjności gospodarczej kraju i poprawie jakości życia obywateli.*

Cele Strategii Rozwoju Transportu zostały wyznaczone w oparciu o przeprowadzoną diagnozę aktualnego stanu. Główny cel to: *zwiększenie dostępności transportowej, oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.*

Cel główny realizowany będzie przez dwa cele strategiczne:

1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego;
2. Stworzenie warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych i rozwoju efektywnych systemów przewozowych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard jest zgodny ze Strategią Rozwoju Transportu do 2020 roku. Część zaplanowanych zadań w Programie wpływa na realizację wyznaczonego celu strategicznego 1 i jego celów szczegółowych: 1. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej oraz 4. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WSI, ROLNICTWA I RYBACTWA NA LATA 2012-2020

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 została przyjęta uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r.

Wizja obszarów wiejskich brzmi następująco: *Obszary wiejskie w 2020 r. będą atrakcyjnym miejscem pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej, które w sposób komplementarny przyczyniają się do wzrostu gospodarczego. Tereny te będą dostarczały dóbr publicznych i rynkowych z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń. Mieszkańcy obszarów wiejskich będą posiadać szeroki dostęp do wysokiej jakości edukacji, zatrudnienia, ochrony zdrowia, dóbr kultury i nauki, narzędzi społeczeństwa informacyjnego i niezbędnej infrastruktury technicznej. Obszary wiejskie zachowają swój unikalny charakter dzięki zrównoważonemu rozwojowi konkurencyjnego rolnictwa i rybactwa.*

Celem ogólnym jest: *Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju.*

W strategii wyznaczono również cele szczegółowe:

1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
2. **Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;**
3. **Bezpieczeństwo żywnościowe;**
4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego;
5. **Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.**

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard wpisuje się w cele szczegółowe 2, 3 i 5. Zgodnie z tym, dokument jest spójny ze Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009. W ramach wskazanego dokumentu przewidziano:

- w zakresie poprawy efektywności energetycznej:
 - dążenie do utrzymania zero energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;
 - konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15;
- w zakresie wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
 - racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego;
 - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, rozumianej jako uzyskiwanie ropy naftowej z różnych regionów świata, od różnych dostawców z wykorzystaniem alternatywnych szlaków transportowych;
 - budowę magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych;
 - zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii;
- w zakresie dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej:
 - przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych;
- w zakresie rozwoju wykorzystania OZE:
 - wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 r. oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
 - osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

- ochronę lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną;
- wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa;
- zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach;
- w zakresie rozwoju konkurencyjnych rynków:
 - zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen;
- w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko:
 - ograniczenie emisji CO₂ do 2020 r. przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
 - ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
 - ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
 - minimalizację składowania odpadów przez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce;
 - zmianę struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Wobec powyższego Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard jest zgodny z Polityką energetyczną Polski do 2030, gdyż realizuje zaplanowane w nim kierunki działań.

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DO ROKU 2020

Celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski, w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności.

Celem głównym jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Program Ochrony Środowiska wpływa na poprawę jakości powietrza, a co za tym idzie poprawę jakości życia mieszkańców. Jest więc spójny z Krajowym Programem Ochrony Powietrza do roku 2020 i wypełnia jego założenia.

AKTUALIZACJA KRAJOWEGO PROGRAMU OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

Celem Programu jest zminimalizowanie zrzutów niewystarczająco oczyszczanych ścieków i jednocześnie ochrona środowiska wodnego przed ich negatywnymi skutkami. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard jest zgodny z wymienionym wyżej celem, gdyż uwzględnia w swoich działaniach zadania dotyczące gospodarki wodno-ściekowej.

KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW

Celem Krajowego Programu Zapobiegania Powstawaniu Odpadów jest zaprzestanie relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym a produkcją odpadów, które oddziałują na środowisko. Kwestie związane z przeciwdziałaniem powstawania odpadów zawarte w dokumencie są mocno powiązane ze zrealizowaniem najważniejszej Strategii rozwojowej Unii Europejskiej – Europa 2020.

Głównym celem jest postęp stabilnej gospodarki opartej na skuteczniejszym zastosowaniu zasobów, respektowaniu środowiska i zdobyciu większej konkurencyjności za pomocą użycia technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce oraz energię a także takiej, która pozwoli zużytkować surowce wtórne i odnawialne źródła energii.

Pozostałe cele:

- Rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz *umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii*,
- Budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych,
- Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard jest zgodny z Krajowym Programem Zapobiegania Powstawania Odpadów, ponieważ cele podanych dokumentów pokrywają się.

PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

Program ma na celu upowszechnianie i inicjowanie inteligentnych systemów dystrybucji, które funkcjonują na małych i średnich poziomach napięcia, a także wspomaganie w utworzeniu inteligentnych sieci elektroenergetycznych w formie kontrolnej oraz demonstracyjnej.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Głównym celem Programu jest: Wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard jest zgodny z następującymi osiami priorytetowymi Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko:

- Oś I – Zmniejszenie emisyjności gospodarki,
- Oś II – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko są ze sobą zgodne, ponieważ przyczyniają się do ochrony środowiska przyrodniczego.

**PROGRAM OCHRONY I ZRÓWNOWAŻONEGO UŻYTKOWANIA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ PLAN
DZIAŁAŃ NA LATA 2015-2020**

Głównym celem Programu jest poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Cele strategiczne:

- Cel strategiczny A: Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączaniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej
- Cel strategiczny B: Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej
- Cel strategiczny C: Zachowanie i przywracanie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk
- Cel strategiczny D: Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi
- Cel strategiczny E: Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług
- Cel strategiczny F: Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych
- Cel strategiczny G: Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych
- Cel strategiczny H: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard przyczynia się do realizacji założeń Programu Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej oraz Planu Działań na lata 2015-2020.

PROGRAM WODNO –ŚRODOWISKOWY KRAJU

Program zmierza do poprawy i utrzymania stabilnego stanu wód w określonych obszarach dorzeczy poprzez wyznaczone w dokumencie cele.

Cele Programu:

- Niepogarszanie stanu części wód
- Osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polski prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie).
- Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard jest zgodny z założeniami Programu Wodno-Środowiskowego Kraju.

PLANY GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARACH DORZECZA ODRY

Celami Planów Gospodarowania Wodami jest:

- Określenie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych;
- Zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW);
- Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych;
- Wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard uwzględniają założenia Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry.

PLANY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM

Plany mają na celu powstrzymanie powodzi i ochronę przed powodzią. Zawierają także informacje dotyczące odpowiedniej organizacji w razie wystąpienia powodzi.

Wobec powyższego głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

Cele zawarte w dokumencie:

- Wyeliminowanie/unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- Określenie warunków możliwego zagospodarowywania obszarów chronionych obwałowaniami,
- Ograniczanie istniejącego zagrożenia powodziowego,
- Ograniczanie wrażliwości obiektów i społeczności;
- Budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe;
- Budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard jest spójny z Planami Zarządzania Ryzykiem Powodziowym.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr XLII/482/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2020* po aktualizacji. Od tej pory dokument wyznacza kierunki działań społeczności regionu oraz mechanizmy monitorowania jego rozwoju.

W Strategii przyjęto następującą misję dla województwa zachodniopomorskiego:

„Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów”

Przeprowadzone analizy uwarunkowań i stanu rozwoju województwa oraz prognoz rozwoju województwa pozwoliły na identyfikację priorytetów rozwoju województwa.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego zawiera się w sześciu celach strategicznych, z których wyprowadzono 34 cele kierunkowe:

- 1) Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.
- 2) Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.
- 3) Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.
- 4) Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

- 5) Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.
- 6) Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard wpisuje się w następujący cel strategiczny:

— Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard, wpisuje się zatem w założenia *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020*, gdyż zakłada dbałość o środowisko przyrodnicze oraz przyczynia się do ograniczenia negatywnych zjawisk wpływających na stan środowiska przyrodniczego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2016-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024 został przyjęty Uchwałą Nr XVI/298/16 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 listopada 2016 r.

Głównym celem Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

W *Programie* zostały wyznaczone cele w podziale na poszczególne obszary interwencji:

Ochrona klimatu i jakości powietrza

- poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu,
- osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu.

Zagrożenia hałasem

- poprawa klimatu akustycznego w województwie zachodniopomorskim.

Pola elektromagnetyczne

- ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

Gospodarowanie wodami

- osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych, przejściowych i przybrzeżnych,
- racjonalny transport i turystyka wodna,
- ochrona pasa wybrzeża,
- ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą.

Gospodarka wodno-ściekowa

- prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.

Zasoby geologiczne

- racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.

Gleby

- ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu,
- zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa zachodniopomorskiego.

Zasoby przyrodnicze

- ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej,
- prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- zwiększanie lesistości.

Zagrożenia poważnymi awariami

- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii.

Założenia zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard* są spójne z założeniami *Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego*, ponieważ oba dokumenty dążą do poprawy stanu środowiska przyrodniczego na terenie województwa zachodniopomorskiego.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2016-2022 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2023-2028

Dokument przyjęty został przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 27 grudnia 2016 r. uchwałą Nr XVIII/321/16/ w sprawie uchwalenia aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2028.

Naczelną zasadą przyjętą w *Planie* jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny, zgodny z przyjętym Prawem ochrony środowiska. Nadrzędnym celem *Planu* jest: Stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi jak również zgodnego z zasadą zrównoważonego

gospodarowania zasobami środowiska oraz zapewniającego poprawę stanu środowiska naturalnego. Jednocześnie powinien być realizowany cel społeczny budowy świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną społeczeństwa.

Zgodnie z *Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2022* oraz *Krajowym Programem Zapobiegania Powstawaniu Odpadów*, do realizacji zostały przyjęte cztery główne cele w zakresie gospodarki odpadami:

Cel 1. Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.

Cel 2. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.

Cel 3. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.

Cel 4. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Osiągnięcie wyznaczonych celów będzie możliwe poprzez realizację wyznaczonych kierunków działań na szczeblu wojewódzkim:

- intensyfikację edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami,
- wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach w procesach termicznego ich przekształcania,
- wyeliminowanie praktyk niewłaściwej eksploatacji i rekultywacji składowisk odpadów,
- wskazanie w planie inwestycyjnym, będącym załącznikiem do WPGO, infrastruktury niezbędnej do osiągnięcia zgodności z unijnymi dyrektywami w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w tym wdrożenia hierarchii sposobów postępowania z odpadami, osiągnięcia wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- właściwe zaplanowanie w planie inwestycyjnym niezbędnych inwestycji pozwalających na osiągnięcie celów w zakresie gospodarki odpadami wynikających z przepisów krajowych oraz UE.

Realizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard* pozwoli na realizację celów ogólnych w zakresie gospodarki odpadami zawartymi w dokumencie wojewódzkim. Gminny POŚ zakłada m.in. ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów; zapewnienie mieszkańcom możliwości

segregowania odpadów komunalnych oraz likwidację azbestu, przez co jest zgodny z założeniami WPGO.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, który został przyjęty Uchwałą Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r., jest aktem planowania, określającym zasady organizacji przestrzennej województwa.

Celem *Planu* jest określenie polityki przestrzennej województwa zachodniopomorskiego polegającej na:

- rozmieszczeniu w przestrzeni inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej w oparciu o cele i zasady zagospodarowania przestrzennego województwa,
- ukierunkowanie działań dotyczących rozwoju gospodarczego, postępu cywilizacyjnego, kultury i ochrony środowiska, poprzez uwzględnienie uwarunkowań, szans i zagrożeń wynikających ze zróżnicowanych cech przestrzeni województwa,
- wpływaniu na zachowania przestrzenne podmiotów gospodarujących w przestrzeni, tak aby były one zgodne z ogólnymi celami rozwoju województwa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard jest zgodny z kierunkiem działań ujętym w *Planie* w zakresie poprawy jakości i ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU BIAŁOGARDZKIEGO NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Białogardzkiego wyznaczono 10 obszarów interwencji, w obrębie których konieczne jest podejmowanie działań proekologicznych. W ramach tych obszarów określone zostały następujące cele ekologiczne:

Ochrona klimatu i jakości powietrza

- Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.

Zagrożenia hałasem

- Poprawa klimatu akustycznego w powiecie białogardzkim.

Pola elektromagnetyczne

- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

Gospodarowanie wodami

- Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą.
- Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych.

Gospodarka wodno-ściekowa

- Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.

Zasoby geologiczne

- Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.

Gleby

- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią zasobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój.

Zasoby przyrodnicze

- Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej z uwzględnieniem trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej,

Zagrożenia poważnymi awariami

- Ograniczenie wystąpienia poważnych awarii.

Wymienione wyżej cele ekologiczne na szczeblu powiatowym są spójne z celami ekologicznymi określonymi przez Gminę Białogard. Ponadto Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard uwzględnia kierunki interwencji zawarte w dokumencie powiatowym, co ma na celu osiągnięcie zakładanych efektów na terenie Gminy, Powiatu Białogardzkiego i Województwa Zachodniopomorskiego.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU BIAŁOGARDZKIEGO NA LATA 2016-2025

Strategia Rozwoju Powiatu Białogardzkiego na lata 2016-2025 jest dokumentem strategicznym jednostki samorządu terytorialnego – Powiatu Białogardzkiego. Przedstawia ona planowane działania rozwojowe Powiatu Białogardzkiego do 2025 roku.

Misją samorządu Powiatu Białogardzkiego jest zapewnienie warunków umożliwiających:

- wykorzystanie walorów środowiska naturalnego dla zrównoważonego rozwoju Powiatu, w tym rozwoju turystyki;
- wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców dla zwiększenia wzrostu gospodarczego;

— pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców dla wzmocnienia ich partycypacji w odpowiedzialności za rozwój powiatu.

Powiat Białogardzki wyznaczył następujące cele strategiczne, które przyczynią się do realizacji wyżej wymienionej misji powiatu:

Cel strategiczny 1. Aktywizacja rozwoju gospodarczego w powiecie;

Cel strategiczny 2. Rozwój zatrudnienia i zamożności mieszkańców powiatu;

Cel strategiczny 3. Poprawa warunków do rozwoju turystyki oraz promocji powiatu białogardzkiego;

Cel strategiczny 4. Poprawa jakości infrastruktury technicznej i wzrost wykorzystania energii przyjaznej środowisku;

Cel strategiczny 5. Dostosowanie opieki zdrowotnej do dynamiki długookresowych trendów demograficznych i epidemiologicznych;

Cel strategiczny 6. Poprawa efektywności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia;

Cel strategiczny 7. Promocja zdrowia i kształtowanie prozdrowotnych postaw mieszkańców powiatu białogardzkiego oraz zmniejszenie nierówności w zdrowiu;

Cel strategiczny 8. Podnoszenie jakości kształcenia;

Cel strategiczny 9. Wyrównywanie szans edukacyjnych;

Cel strategiczny 10. Oferta edukacyjna dostosowana do współczesnego rynku pracy;

Cel strategiczny 11. Środki finansowe z Unii Europejskiej podstawą unowocześnienia kształcenia ustawicznego oraz rozwoju szkolnictwa zawodowego powiatu białogardzkiego;

Cel strategiczny 12. Rozwój sfery kultury i dziedzictwa kulturowego;

Cel strategiczny 13. Wykorzystanie warunków do uprawiania sportu i rekreacji na terenie powiatu białogardzkiego;

Cel strategiczny 14. Poprawa bezpieczeństwa na terenie powiatu białogardzkiego;

Cel strategiczny 15. Ukierunkowanie działań pomocy społecznej i wsparcia rodziny na rzecz gospodarczej i społecznej samodzielności osób z niej korzystających;

Cel strategiczny 16. Wzmocnienie systemu wspierania rodzin i osób w trudnych sytuacjach, form wzajemnej pomocy oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez partnerstwo lokalne.

Założenia zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 są zgodne z założeniami Strategii Rozwoju Powiatu Białogardzkiego, zwłaszcza z **Celem strategicznym 4. Poprawa jakości infrastruktury technicznej i wzrost wykorzystania energii przyjaznej środowisku**, którego kierunki działań są powiązane z działaniami na rzecz ochrony środowiska.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2018-2027

Misja sformułowana przez Gminę Białogard brzmi: „*Teraźniejszością i przyszłością Gminy Białogard jest jej zrównoważony rozwój w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym, gospodarczym i społecznym, umożliwiający przekształcenie gminy w wyróżniające się w otoczeniu ośrodka miejskiego atrakcyjne miejsce zamieszkania, pracy i wypoczynku z dobrze wykształconymi i silnymi funkcjami gospodarczymi, turystycznymi, rekreacyjnymi i wypoczynkowymi o znaczeniu ponadregionalnym.*”

Gmina Białogard opiera się na następujących priorytetach:

1. Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo;
- 2. Środowisko naturalne, ochrona środowiska, turystyka;**
3. Oświata, kultura, sport;
4. Rozwój gospodarczy;
5. Infrastruktura.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard jest spójny ze Strategią Rozwoju Gminy Białogard na lata 2018-2027. Wpisuje się on w wizję wyznaczoną przez Gminę Białogard oraz wyżej wymienione priorytety: 2. Środowisko naturalne, ochrona środowiska, turystyka oraz 5. Infrastruktura. Cele strategiczne i kierunki działań, które zostaną zrealizowane w ramach tych priorytetów przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Białogard, co będzie miało wpływ na zwiększenie atrakcyjności Gminy.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY BIAŁOGARD

Gmina w ramach realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wyznaczyła strategiczne cele działań, które brzmią następująco:

- zmniejszenie emisji CO₂ w stosunku do roku bazowego,
- wzrost udziału energii odnawialnej w zużywanej energii końcowej,
- ograniczenie zużycia energii końcowej przez odbiorców,
- obniżenie poziomu emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w tym benzo(a)pirenu z uwagi na występujące przekroczenia emisji tego zanieczyszczenia na terenie gminy.

Cele szczegółowe Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Białogard obejmują:

- Realizację konkretnych zadań w istniejących i planowanych budynkach użyteczności publicznej, sprowadzające się do:
 - termomodernizacji obiektów,
 - wykorzystywania OZE do zaspokajania potrzeb energetycznych obiektów i osób pracujących w tych obiektach,
 - wymiany źródeł ogrzewania budynków na bardziej efektywne i mniej emisyjne,

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

- racjonalizacji zużycia energii elektrycznej przez m.in. wymianę źródeł oświetlenia,
- Realizację inwestycji w budownictwie mieszkaniowym zarówno wielorodzinnym, jak i jednorodzinnych zmierzających również do:
 - termomodernizacji obiektów;
 - wykorzystywania OZE do zaspokajania potrzeb energetycznych budynków i ich mieszkańców;
 - racjonalizacji zużycia energii elektrycznej przez m.in., wymianę źródeł oświetlenia;
- Ale także:
 - zastępowanie w gospodarstwach domowych starego, zużytego sprzętu AGD nowym, bardziej efektywnym energetycznie,
 - wykorzystywanie instalacji producenckich opartych na OZE dla zabezpieczenia własnych potrzeb energetycznych oraz innych użytkowników energii.

Założenia zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard są zgodne z założeniami Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Białogard. Wpisują się one w cele strategiczne i szczegółowe tego dokumentu. Program Ochrony Środowiska uwzględnia również działania z zakresu ochrony jakości powietrza na terenie Gminy.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BIAŁOGARD

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Białogard stanowi załącznik Nr 1 do Uchwały Nr IX/48/2015 Rady Gminy Białogard z dnia 29 maja 2015 r.

Głównymi celami polityki przestrzennej wyznaczonymi przez Gminę Białogard są:

- 1. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego stanowiącego największe bogactwo gminy i udostępnianie go dla potrzeb społeczeństwa w sposób racjonalny, zapewniający:**
 - zachowanie wartości lokalnych;
 - poprawę stanu wszystkich elementów środowiska;
 - wzbogacenie ekosystemu;
 - stymulowanie procesu samoodtwarzania.
- 2. Celem społecznym jest zapewnienie mieszkańcom gminy właściwych warunków bytowania - tworzenie sprzyjającego środowiska zamieszkania, pracy i wypoczynku z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez:**
 - sukcesywne ograniczanie i likwidowanie istniejących zagrożeń dla środowiska przyrodniczego i ludzi;
 - tworzenie warunków i zachęt do realizacji budownictwa mieszkalnego - w tym

- modernizacji zabudowy z podnoszeniem standardu wyposażenia;
- rozwój wszystkich elementów infrastruktury technicznej - szczególnie w miejscowościach o większej liczbie gospodarstw domowych;
- tworzenie warunków do rozwoju usług;
- tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy;
- realizację obiektów i terenów rekreacyjnych, sportowych;
- zachowanie ładu przestrzennego;
- ochronę dziedzictwa kulturowego

3. Celem gospodarczym jest:

- restrukturyzacja, odbudowa i rozwój potencjału produkcyjnego rolnictwa;
- rozwój przemysłu rolno - spożywczego i drzewnego;
- promocja i tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju turystyki (agroturystyki);
- tworzenie korzystnych warunków dla powstawania małych i średnich przedsiębiorstw;
- rozwój energetyki wiatrowej - uzyskiwania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w trosce o środowisko naturalne.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard zostały wzięte pod uwagę ustalenia zawarte w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy, dotyczące kierunków ochrony i kształtowania środowiska naturalnego.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BIAŁOGARD

Na terenie Gminy Białogard obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Uchwała Nr XV/114/04 Rady Gminy Białogard z dnia 23 stycznia 2004 r. w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego w obrębie Nasutowo dla zabudowy przemysłu, rzemiosła i usług, w tym zakładu utylizacji odpadów zwierzęcych;
- Uchwała Nr VII/49/07 Rady Gminy Białogard z dnia 30 marca 2007 r. w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Białogard w obrębie Rarwino;
- Uchwała Nr XL/248/09 Rady Gminy Białogard z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Białogard w obrębie Rzyszczewo;
- Uchwała Nr XXXVII/224/09 Rady Gminy Białogard z dnia 2 września 2009 r. w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Białogard w obrębie ewidencyjnym Kościernica;

- Uchwała Nr L/311/2010 Rady Gminy Białogard z dnia 23 września 2010 r. w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Białogard – pod lokalizację parku elektrowni wiatrowych – obszary Łęczno i Nawino;
- Uchwała Nr IV/24/11 Rady Gminy Białogard z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego pod lokalizację farm elektrowni wiatrowych w Gminie Białogard;
- Uchwała Nr XVII/111/2012 Rady Gminy Białogard z dnia 16 marca 2012 r. w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Białogard – dla zespołu elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą techniczną w obrębach: Białogórzyno, Żeleźno, Pomianowo, Dargikowo, Dębczyno, Gruszewo;
- Uchwała Nr XXV/147/2016 Rady Gminy Białogard z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Białogard dla lokalizacji farmy elektrowni wiatrowych wraz z urządzeniami infrastruktury towarzyszącej.

Ustalenia zawarte w ww. miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zostały wzięte pod uwagę podczas opracowywania *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard*.

3. Ocena stanu środowiska

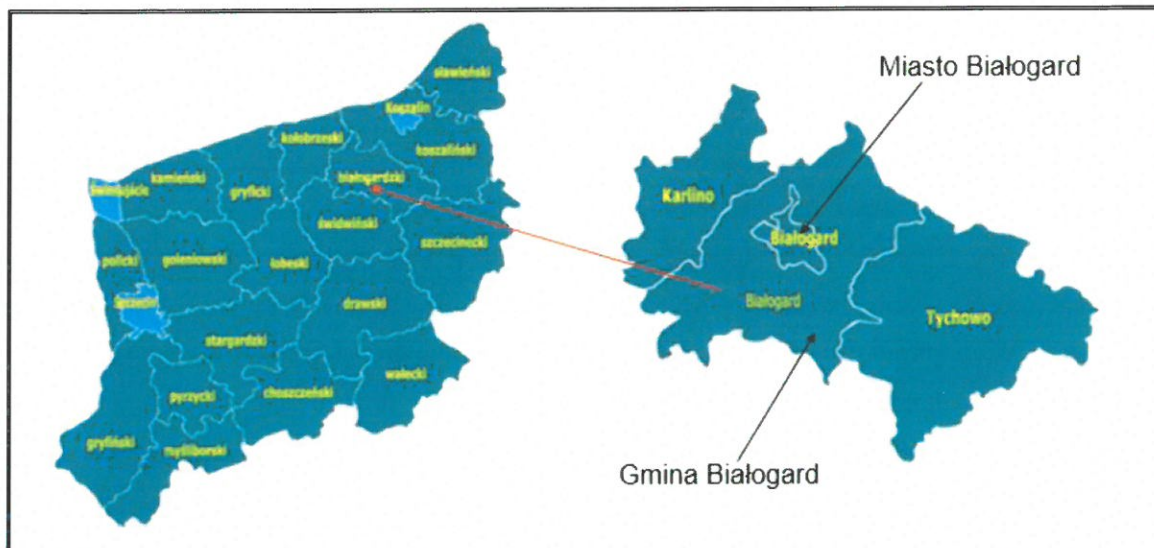
3.1 Charakterystyka Gminy

3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Białogard jest gminą wiejską położoną w województwie zachodniopomorskim w powiecie białogardzkim. Obszar ten charakteryzuje się dogodnym położeniem pod względem geograficznym i tranzytowym. Gmina sąsiaduje i graniczy z:

- Miastem Białogard, pow. białogardzki, woj. zachodniopomorskie;
- Gminą Karlino, pow. białogardzki, woj. zachodniopomorskie;
- Gminą Tychowo, pow. białogardzki, woj. zachodniopomorskie;
- Gminą Biesiekierz, pow. koszaliński, woj. zachodniopomorskie;
- Gminą Świeszyno, pow. koszaliński, woj. zachodniopomorskie;
- Gminą Połczyn-Zdrój, pow. świdwiński, woj. zachodniopomorskie;
- Gminą Rąbino, pow. świdwiński, woj. zachodniopomorskie;
- Gminą Sławoborze, pow. świdwiński, woj. zachodniopomorskie.

Rysunek 2. Położenie Gminy Białogard na tle powiatu białogardzkiego i województwa zachodniopomorskiego

Źródło: <http://gminy.pl>

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego (2002), Gmina Białogard położona jest w obrębie makroregionu Pobrzeże Koszalińskie, w granicach mezoregionu Równina Białogardzka.

Tabela 1. Położenie Gminy Białogard wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

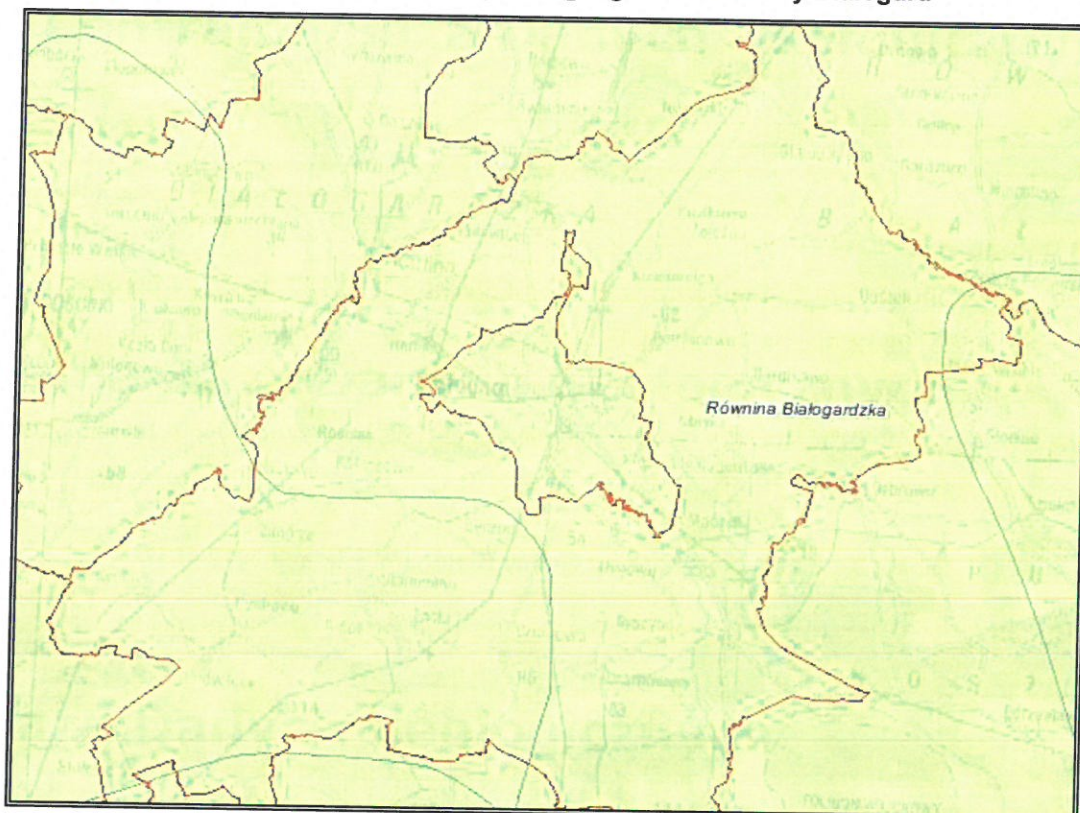
Gmina Białogard	
Prowincja	Nizina Środkowoeuropejska
Podprowincja	Pobrzeża Południowobałtyckie
Makroregion	Pobrzeże Koszalińskie
Mezoregion	Równina Białogardzka

Źródło: <http://bazagis.pgi.gov.pl/>

— **Równina Białogardzka** – mezoregion fizycznogeograficzny, który znajduje się między Białogardem, a Koszalinem. Rzeźba terenu w znacznej części Gminy jest słabo urozmaicona. W północnej i południowej części można spotkać faliste powierzchnie, które urozmaicają rozcięcia dolin rzecznych i obniżeń wyrobiskowych, a w części wschodniej i zachodniej pagórki kemowe. Współczesna rzeźba terenu Gminy jest efektem działalności lądolodu, okresu ostatniego zlodowacenia bałtyckiego, procesów erozji i akumulacji działających po ustąpieniu lodowca oraz aktywności gospodarczej człowieka przekształcającego środowisko przyrodnicze dla swoich potrzeb.

Źródło: J. Kondracki, *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2002

Rysunek 3. Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Białogard

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, <http://bazagis.pgi.gov.pl/>

3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne Gminy

Gmina Białogard zajmuje powierzchnię ok. 328,2 km². Jej obszar tworzą sołectwa: Białogórzyno, Buczek, Byszyno, Czarnowęsy, Dargikowo, Dębczyno, Góry, Gruszewo, Klępino Białogardzkie, Kościernica, Stanomino, Lulewice, Lulewiczki, Łęczno, Moczyłki, Nasutowo, Nawino, Nosówko, Pękanino, Podwilcze, Pomianowo, Pustkowo, Rarwino, Redlino, Rogowo, Rościno, Rychowo, Rychówko, Ryszczewo, Zagórze, Żeleźno, Żelimucha i Żytlkowo.

Największą powierzchnię Gminy stanowią użytki rolne (54,25%), a następnie grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, które zajmują 39,27% ogólnej powierzchni Gminy.

Tabela 2. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Białogard

Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)
powierzchnia ogółem	32 825
powierzchnia lądowa	32 636
użytki rolne	17 807
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	12 892
grunty pod wodami	189

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)
grunty zabudowane i zurbanizowane	1 123
nieużytki	793
tereny różne	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.1.3 Demografia

Liczba mieszkańców Gminy Białogard w 2017 roku wynosiła 7 682 osób. W porównaniu do roku bazowego 2012 liczba ta zmalała o 3,78%. W analizowanym okresie w Gminie Białogard liczba mężczyzn przewyższała liczbę kobiet. Obszar Gminy zamieszkuje 51,61% mężczyzn oraz 48,39% kobiet. Liczba mieszkańców w poszczególnych latach została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 3. Liczba mieszkańców Gminy Białogard w latach 2012-2017

2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem					
7 984	7 853	7 833	7 818	7 767	7 682
Mężczyźni					
4 091	4 025	4 030	4 031	3 996	3 965
Kobiety					
3 893	3 828	3 803	3 787	3 771	3 717

Źródło: Dane z GUS

Na terenie Gminy Białogard na przestrzeni lat 2012-2017 przyrost naturalny kształtował się na ujemnym poziomie, co świadczy o tym, że liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń na tym obszarze. Wyjątkiem są lata 2014 i 2017, w których wskaźnik ten przyjmował wartość dodatnią. Dane dotyczące przyrostu naturalnego na terenie Gminy Białogard prezentują poniższe tabela i wykres.

Tabela 4. Ruch naturalny na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017

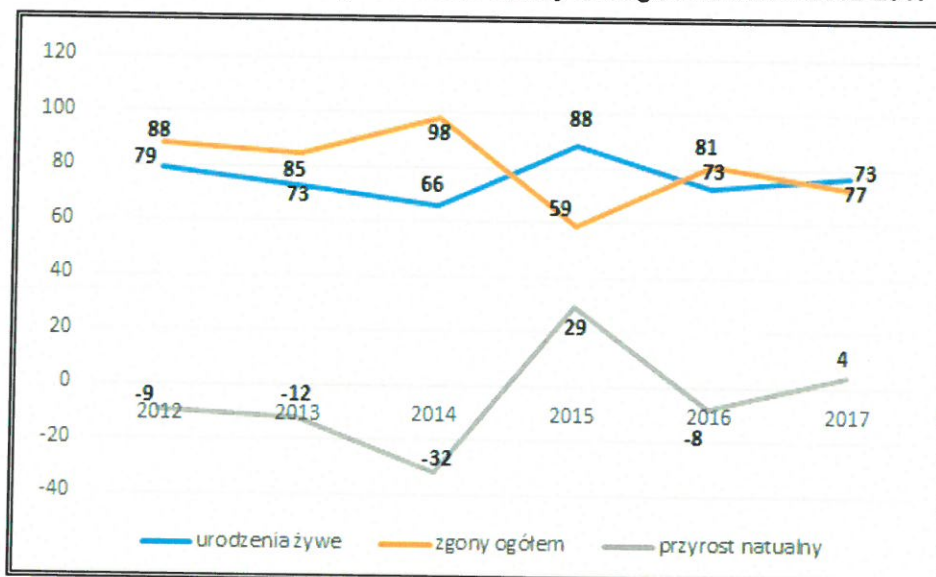
Wyszczególnienie	J. m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Urodzenia							
Ogółem	osoba	79	73	66	88	73	77
Mężczyźni	osoba	43	36	38	41	40	35
Kobiety	osoba	36	37	28	47	33	42
Zgony							
Ogółem	osoba	88	85	98	59	81	73
Mężczyźni	osoba	45	56	54	35	51	40
Kobiety	osoba	43	29	44	24	30	33

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Wyszczególnienie	J. m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Przyrost naturalny							
Ogółem	osoba	-9	-12	-32	29	-8	4
Mężczyźni	osoba	-2	-20	-16	6	-11	-5
Kobiety	osoba	-7	8	-16	23	3	9

Źródło: Dane z GUS

Wykres 1. Ruch naturalny na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Zgodnie z danymi GUS, w 2017 roku ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 65,45% ogólnej liczby ludności, ludność w wieku przedprodukcyjnym – 18,29%, a w wieku poprodukcyjnym – 16,26%.

W analizowanym okresie 2012-2017 można zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w ostatnich latach spadła, co oznacza, że na terenie Gminy Białogard rodzi się mniej dzieci,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym w analizowanym okresie zmalała,
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła.

Dane ludności według ekonomicznych grup wieku prezentują poniższe tabela i wykres.

Tabela 5. Grupy wiekowe ludności na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017

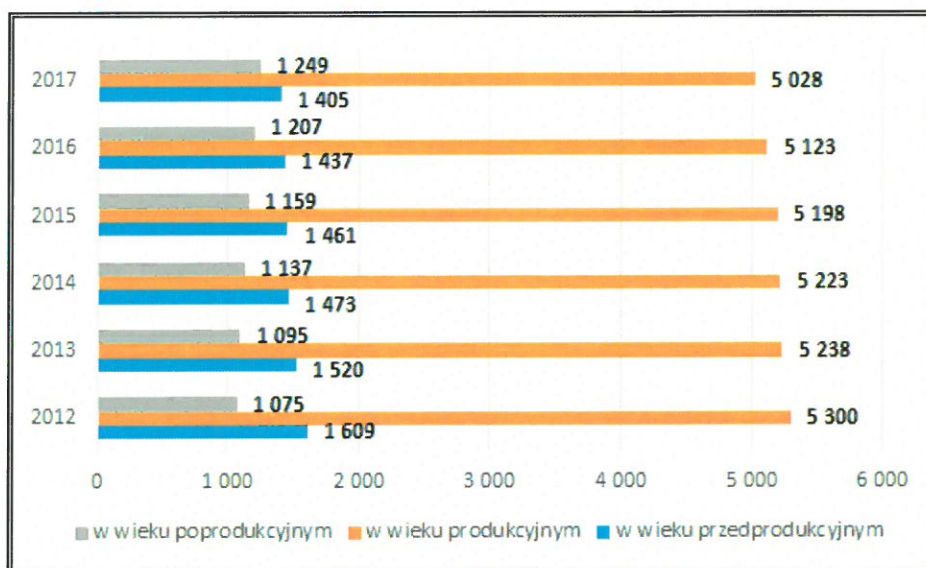
Wyszczególnienie	J. m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
w wieku przedprodukcyjnym							
Ogółem	osoba	1 609	1 520	1 473	1 461	1 437	1 405

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Wyszczególnienie	J. m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mężczyźni	osoba	854	805	794	804	780	759
Kobiety	osoba	755	715	679	657	657	646
<i>w wieku produkcyjnym</i>							
Ogółem	osoba	5 300	5 238	5 223	5 198	5 123	5 028
Mężczyźni	osoba	2 915	2 898	2 897	2 880	2 850	2 816
Kobiety	osoba	2 385	2 340	2 326	2 318	2 273	2 212
<i>w wieku poprodukcyjnym</i>							
Ogółem	osoba	1 075	1 095	1 137	1 159	1 207	1 249
Mężczyźni	osoba	322	322	339	347	366	390
Kobiety	osoba	753	773	798	812	841	859

Źródło: Dane z GUS

Wykres 2. Struktura ludności na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017

Źródło: Dane z GUS

3.1.4 Gospodarka

Na terenie Gminy Białogard na koniec 2017 roku działało 566 podmiotów gospodarczych, z czego 98,06% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem od 2012 roku wzrosła o 12,08%. W 2017 roku zarejestrowało się 25 nowych podmiotów na terenie Gminy. Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie Gminy, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym, prezentuje tabela poniżej.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

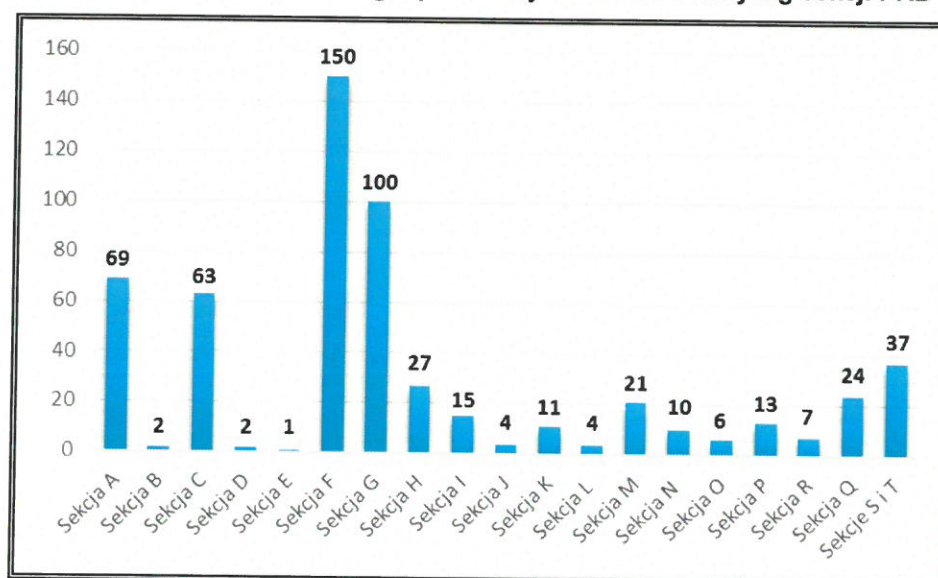
Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
podmioty gospodarki narodowej						
ogółem	505	536	531	544	541	566
sektor publiczny						
ogółem	11	11	11	11	12	10
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	8	8	8	8	9	7
sektor prywatny						
ogółem	494	525	520	532	528	555
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	416	444	437	451	442	465
spółki handlowe	31	32	33	33	35	37
spółdzielnie	3	3	3	2	2	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	14	14	15	15	18	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi dotyczącymi struktury działalności gospodarczej w Gminie Białogard przedstawionymi na poniższym wykresie, działalność ta na terenie Gminy koncentruje się głównie na sekcji F (budownictwo) oraz G (Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle).

Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy wg sekcji PKD 2007

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Główne zakłady przemysłowe na terenie Gminy Białogard zajmują się: produkcją aluminiowych wymienników ciepła stosowanego w motoryzacji, przemyśle i urządzeniach medycznych oraz produkcją konstrukcji stalowych i wyrobów metalowych.

3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport

Gmina Białogard posiada dość dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną. Przez Gminę przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz trasy kolejowe relacji: Kołobrzeg – Białogard – Poznań oraz Gdańsk – Szczecin.

DROGI KRAJOWE

Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 6 relacji Szczecin – Gdańsk. Węzeł ten przebiega na niewielki odcinku – 3,044 km w północnej części Gminy. Połączona jest przez drogę wojewódzką nr 163 bezkolizyjnym węzłem zlokalizowanym na obwodnicy miasta Karlina z drogami przebiegającymi gminę Białogard.

DROGI WOJEWÓDZKIE

- droga wojewódzka nr 163 Kołobrzeg – Wałcz;
- droga wojewódzka nr 166 relacji Gdaniec – Białogard;
- droga wojewódzka nr 167 relacji Niedalino – Białogard;
- droga wojewódzka nr 169 relacji Byszyno – Głódowa.

DROGI POWIATOWE

Drogi powiatowe realizują powiązania z sąsiednimi gminami oraz obsługują przyległe zagospodarowania, łączna ich długość wynosi 159,838 km. Układ dróg powiatowych na terenie Gminy Białogard tworzą poniższe drogi:

- 1158Z Karwin - Domacyno-Podwilcze;
- 1159Z Garnki - Kamosowo-Łęczno;
- 1160Z Nasutowo - Rychowo-Sińce-Stanomino;
- 1161Z Od dr. 163 - Rościno-Kamosowo;
- 1057Z Białogard – Sławoborze;
- 1058Z Białogard - Rąbino;
- 1162Z Od dr. 1058Z - Dębczyno-Byszyno;
- 1163Z Rogowo – Moczyłki;
- 1164Z Dębczyno – Czarnowęsy;
- 1165Z Od dr. 1160Z - Laski-Byszyno;
- 1166Z Rzyszczewo – Wygoda;
- 1059Z Rąbino – Tychówko;
- 1167Z Góry - do dr.1059Z;
- 1168Z Redlino – Lulewice;
- 1169Z Żelimucha – Ząbki;
- 1170Z Nosówko – Białogard;
- 3500Z Białogórzyno – Bardzlino;
- 1171Z Kościernica – Pomianowo;
- 1172Z Białogard – Pomianowo - Zaspy Małe;
- 1173Z Droga 167 - Zaspy Wielkie;
- 1174Z Pomianowo - Klępino B.;
- 1175Z Białogard - Klępino B. – Bukówko;
- 3526Z Nosowo - Białogórzyno – Pomianowo.

DROGI GMINNE

Na terenie Gminy Białogard znajduje się 70,606 km dróg gminnych. Sieć dróg gminnych umożliwia komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi Gminy. Drogi gminne przebiegające przez teren Gminy zostały wymienione poniżej:

- 340001Z Karlino - dr Krajowa nr 6 (obwod.);
- 340002Z Trzebiele - kol. Trzebielskie;
- 340003Z Lulewiczki - kol. Lulewiczki;
- 340004Z Dr. Woj. 166 - Lulewice - dr. Woj. 166;
- 340005Z Dr. Woj. 166 - Lelewiczki - dr. Woj. 166;
- 340006Z Żelimucha – Kościernica;
- 340007Z Pustkowo – Żelimucha;
- 340008Z Pustkowo – Strzelec;
- 340009Z Nosówko - kol. Nosówko;
- 340010Z Żeleźno - kol. Żeleźno;
- 340011Z Dr. pow. 191 - Buczek - dr. pow. 191;
- 340012Z Pomianowo - kol. Pomianowo;
- 340013Z Dargikowo - kol. Dargikowo;
- 340014Z Zagórze – Rarwino;
- 340015Z Łęczno - Łęczyńsko – Żabiniec;
- 340016Z Laski - Laski (wysypisko);
- 340017Z Czarnowęsy – Nawino;
- 340018Z Redlino – Rościno;
- 340019Z Łęczno – Nawino;
- 340020Z Łęczno – Gruszewo;

KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA

Wykonawcami przewozów pasażerskich są PKS oraz prywatni przewoźnicy. Sieć połączeń komunikacji autobusowej jest niedostatecznie rozwinięta, przez co mieszkańcy mają ograniczoną mobilność. Wielu mieszkańców korzysta z pojazdów prywatnych, co ma wpływ na środowisko.

Źródła: Wykaz dróg powiatowych, wykaz dróg gminnych, Strategia Rozwoju Gminy Białogard na lata 2018-2027

3.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Zaopatrzenie w ciepło na terenie Gminy Białogard odbywa się głównie za pomocą biomasy w postaci odpadów z drewna, stosunkowo małe jest wykorzystanie gazu ziemnego, w szczególności w gospodarstwach domowych.

Ze względu na rozproszoną zabudowę mieszkaniową w Gminie nie występują systemy ciepłownicze.

ZAOPATRZENIE W GAZ

Na terenie Gminy Białogard aktualnie pięć miejscowości – Redlino, Pękanino, Kościernica, Stanomino i Nasutowo podłączonych jest do sieci gazowej.

W poniższej tabeli przedstawiono informacje dotyczące sieci gazowej na terenie Gminy w latach 2012-2017.

Tabela 7. Charakterystyka zaopatrzenia w gaz na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Długość czynnej sieci ogółem	m	34 773	34 773	34 685	34 685	34 824	34 824
Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	21 121	21 121	14 508	14 508	14 674	14 674
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	51	54	55	58	52	86
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	-	-	43	46	49	73
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	173	172	174	180	184	190

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Długość czynnej sieci gazowej ogółem na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017 wzrosła o 14,17%, natomiast liczba ludności korzystają z sieci o 9,83%.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA

Teren Gminy Białogard jest zelektryfikowany w 100%. Przez obszar Gminy przebiegają trasy następujących linii energetycznych:

- wysokiego napięcia 400 kV relacji Dunowo-Krajnik,
- wysokiego napięcia napowietrzne 110 kV doprowadzone do GPZ 110/15 kV w Białogardzie Z Gościna, Dunowa, Żydowa, Świdwina,

- linie energetyczne niskiego napięcia 0,4 kV w około 90% napowietrzne.
- linie energetyczne średniego napięcia 15 kV głównie napowietrzne,

Gmina zasilana jest w energię elektryczną z jednego Głównego Punktu Zasilania (GPZ) zlokalizowanego na terenie miasta Białogard. Wyposażenie i parametry GPZ:

- Transformator 110/15kV – 2 szt.
- Moc jednego transformatora – 16 MVA
- Średni stopień obciążenia – 35%

Źródła: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Białogard

3.1.7 Odnawialne źródła energii

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia w energię terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie w województwie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczyni się również do redukcji emisji CO₂ oraz wpłynie na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej. Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji pozwala na duże oszczędności w opłatach za energię w porównaniu do powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem czy gazem.

3.1.7.1 Energia wiatru

Z uwagi na uwarunkowania prawne, przyrodnicze, krajobrazowe i sozologiczne, należy uznać za wyłączone dla lokalizacji elektrowni wiatrowych następujące obszary:

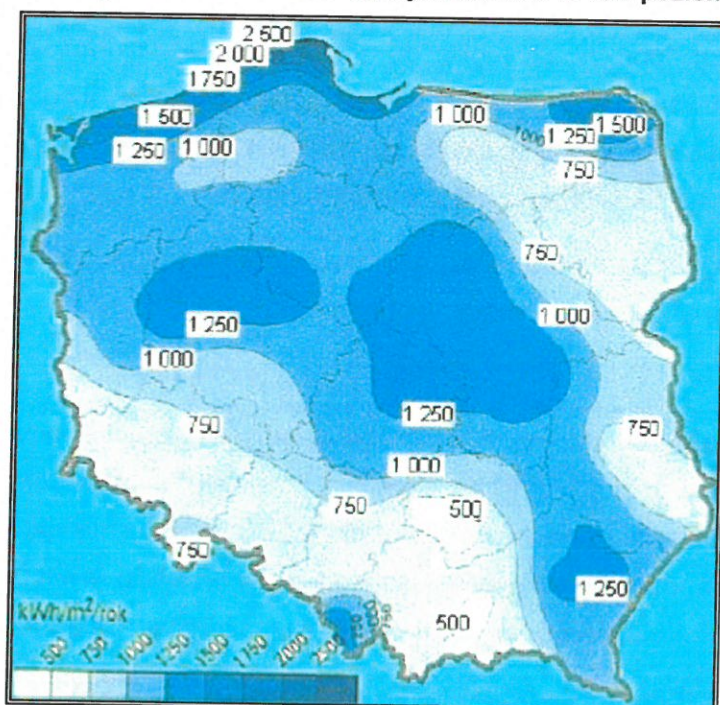
- wszystkie tereny objęte formami ochrony przyrody,
- projektowane obszary ochronne, w tym zwłaszcza obszary wytypowane w ramach tworzenia Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000, projektowane i postulowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- tereny tworzące ośnowę ekologiczną województwa, której zasięg określony został w planie zagospodarowania przestrzennego,
- tereny położone w strefach ekspozycji obiektów dziedzictwa kulturowego: pomników historii, cennych założeń urbanistycznych i ruralistycznych oraz założeń zamkowych, parkowo-pałacowych i parkowo-dworskich,
- tereny w otoczeniu lotnisk wraz z polami wznoszenia i podejścia do lądowania.

Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno - zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Zaistniała sytuacja jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru

pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Poniższy rysunek przedstawia mezoskalową mapę wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.). Z analizy mapy wynika, że Gmina Białogard znajduje się w strefie dobrych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, bowiem na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. $1\,750 \text{ kWh/m}^2/\text{rok}$.

Rysunek 5. Energia wiatru w kWh/m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Na terenie Gminy Białogard funkcjonuje farma wiatrowa „Kościernica” z dwoma turbinami wiatrowymi o mocy 2,5 MW każda i rocznej produkcji energii elektrycznej na poziomie 15 tys. MWh.

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Białogard

3.1.7.2 Energia wody

Energia wody jest nieszkodliwa dla środowiska, nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, nie powoduje zanieczyszczeń, a jej produkcja nie pociąga za sobą wytwarzania odpadów. Poza tym koszty użytkowania elektrowni wodnych są niskie. Ich zaletą jest także stworzenie możliwości wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia się wędrówkę w górę i w dół rzeki, niszczące oddziaływanie na środowisko nabrzeża, a także fakt, że uzależnione

od dostaw wody hydroelektrownie mogą być niezdolne do pracy np. w czasie suszy. Wadą jest również fakt, że niewiele jest miejsc odpowiednich do lokalizacji takich elektrowni.

Na obszarze Gminy Białogard występuje elektrownia wodna na rzece Parsęta o mocy zainstalowanej 120 kW i rocznej produkcji energii elektrycznej na poziomie 840 MWh.

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Białogard

3.1.7.3 Energia z biomasy i biogazu

Największy potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu posiadają tereny rolnicze oraz charakteryzujące się występowaniem dużej koncentracji hodowli zwierzęcej. Opłacalność budowy biogazowni zależy również od dodatkowych czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

Lokalizacja Gminy Białogard na terenach pokrytych lasami sprawia, że tereny te dysponują dużym potencjałem w zakresie biomasy i biogazu.

BIOMASA

Zgodnie z zapisami Dyrektywy 2001/77/WE biomasa oznacza podatne na rozkład biologiczny produkty oraz ich frakcje, odpady i pozostałości przemysłu rolnego (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa, związanych z nim gałęzi gospodarki, jak również podatne na rozkład biologiczny frakcje odpadów przemysłowych i miejskich. Ustawa o biokomponentach i paliwach ciekłych definiuje biomasę jako „stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji, a w szczególności surowce rolnicze” (Art. 2 ust. 1 pkt. 2). Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych. Obecnie ocenia się, że biomasa jest źródłem energii odnawialnej o największym potencjale do wykorzystania w Polsce. W chwili obecnej na terenie Gminy Białogard w budynkach mieszkalnych funkcjonują kotły wykorzystujące biomasę jako podstawowe paliwo. Na obszarze zabudowanym, a szczególnie w budownictwie mieszkaniowym, użyteczności publicznej i produkcyjno-usługowym, istnieją warunki do powstania technologii biomasy.

BIOGAZ

Prawo energetyczne definiuje biogaz rolniczy jako „paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub

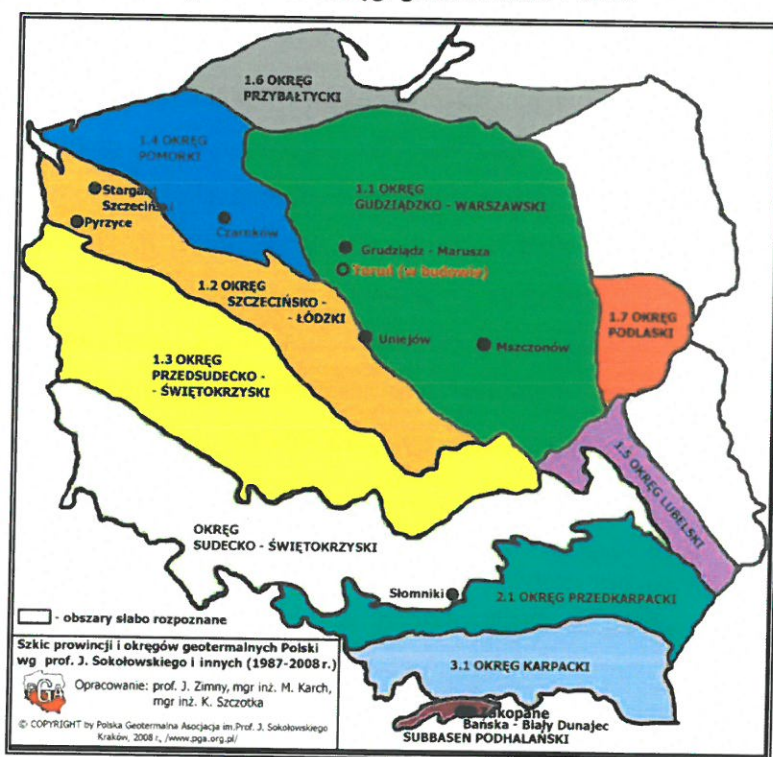
stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów” (Art. 3 ust. 20a). Biogaz może być również wytwarzany podczas fermentacji anaerobowej bądź rozpadu gnilnego ścieków i odpadów komunalnych. Opłacalność budowy biogazowni zależy od wielu czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej.

Na terenie Gminy Białogard w chwili obecnej nie funkcjonuje biogazownia rolnicza i na wspomnianym terenie nie odzyskuje się energii pochodzącej z biogazów.

3.1.7.4 Energia geotermalna

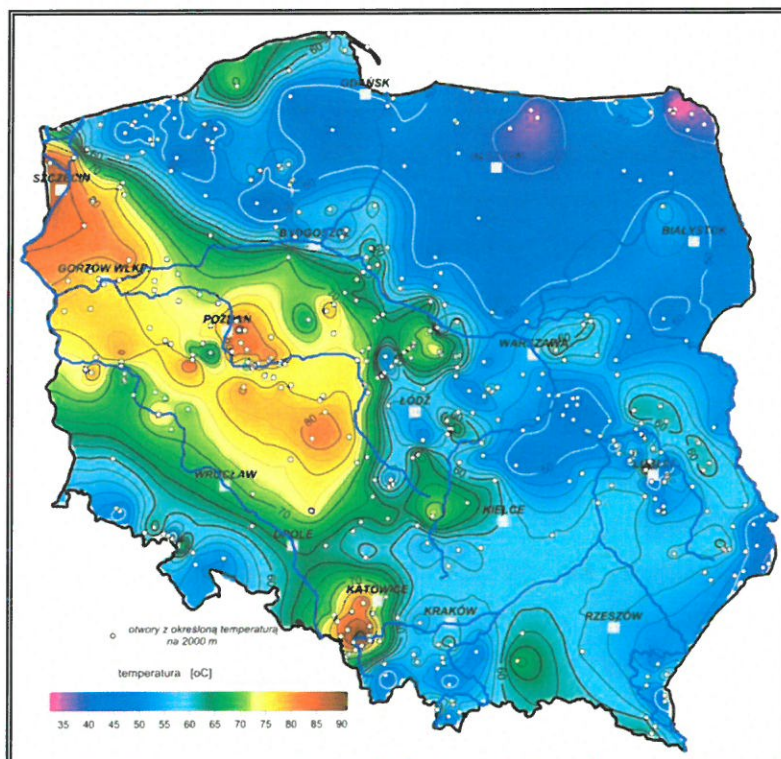
Gmina Białogard znajduje się na terenie okręgu pomorskiego. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2000 m p.p.t. wynosi ok. 50°C. Położenie takie stanowi korzystne źródło pozyskiwania energii.

Rysunek 6. Okręgi geotermalne Polski

Źródło: <http://www.pga.org.pl/>

Rysunek 4. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

Źródło: <http://www.pgi.gov.pl/>

Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikami są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.

Źródło: Kapuściński J, Rodzoch A, *Geotermia niskotemperaturowa w Polsce i na świecie. Stan aktualny i perspektywy rozwoju Uwarunkowania techniczne, środowiskowe i ekonomiczne*, Warszawa 2010.

Na terenie Gminy Białogard w chwili obecnej energia ze źródeł geotermalnych nie jest wykorzystywana.

3.1.7.5 Energia słoneczna

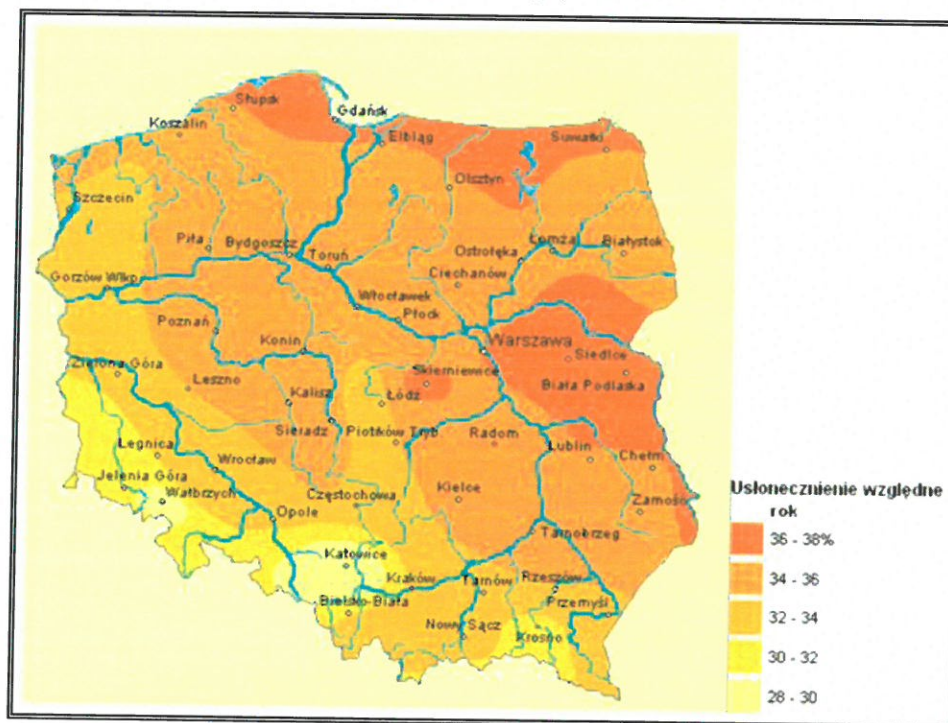
Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- ciepłą – za pomocą kolektorów;
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

W Polsce wykorzystanie paneli fotowoltaicznych w układach zasilających jest ograniczone jedynie do specyficznych zastosowań, na ogół tam, gdzie ze względu na małą moc odbiornika doprowadzenie sieci elektroenergetycznej jest mało opłacalne. Ogniwia fotowoltaiczne mogą być wykorzystane do zasilania znaków ostrzegawczych przy drogach i reklam. Na terenach o silnej koncentracji zabudowy mogą zostać zamontowane na dachach budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, natomiast na terenach niezagospodarowanych – mogą powstać farmy fotowoltaiczne.

Warunki dla rozwoju energetyki w województwie zachodniopomorskim są korzystne. Analizowana jednostka samorządu terytorialnego położona jest na obszarze, gdzie uśrednione względne w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) waha się w granicach 34-36% i należy do jednego z najwyższych w Polsce. Oznacza to, że Gmina posiada duży potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Rysunek 5. Uśrednione względne na terenie Polski

Źródło: <http://maps.igipz.pan.pl/atlas/>

Planując inwestycje w technologii energii słonecznej należy pamiętać, że nasłonecznienie podlega wahaniom w zależności od pory dnia i roku, pogoda dodatkowo bywa kapryśna, co wpływa na zmienną ilość dni słonecznych w roku. Główną barierą ograniczającą stosowanie instalacji solarnych w Polsce jest także dość wysoki koszt realizacji tego typu przedsięwzięć. Coraz wyższa jest jednak dostępność preferencyjnych źródeł finansowania proekologicznych

inwestycji, co przyczynia się do ich popularyzacji i powszechniejszego zastosowania, także w budownictwie indywidualnym.

Na terenie Gminy Białogard na obszarze zabudowanym, a szczególnie w budownictwie mieszkaniowym, użyteczności publicznej i produkcyjno-usługowym, istnieją warunki do zastosowania kolektorów słonecznych (termicznych). W Gminie Białogard wydawano decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach na budowę farm fotowoltaicznych.

3.1.8 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja Gminy

Na terenie Gminy Białogard znajdują się duże kompleksy leśne, a występujące na jej terenie rzeki umożliwiają spływy kajakowe. Gmina jest bogata w wiele punktów widokowych oraz szlaków turystycznych.

Punkty widokowe Gminy Białogard:

- Zaspy Małe - wzgórze leżące na północ od wsi z rozległym widokiem w kierunku północnym i wschodnim - na leśne obszary moreny dennej na południe od Koszalina;
- Góra Kościernicka - wyniesienie wzgórza morenowego z widokiem na położony w dolinie Białogard;
- Nasutowo - wyniesienie około 30 m na południowy-wschód od wsi. Dany punkt stanowi rozległy widok w kierunku północnym i wschodnim – m.in. na miejscowości Białogard i Karlino;
- Góra Świerkowiec – daje widok w kierunku południowym i zachodnim na Górę Lipią i na obniżenie tarasu rzeczno wyższego z dolinami dopływów rzeki Topiel;
- Wronie Gniazdo - punkt widokowy przy ujściu Chotli do Radwi;
- Dębczyno - panoramy widokowe w kierunku zachodnim - na Białogard, Łęczno oraz południowym na Dębczyno, Rogowo i Nawino;
- Góra Niwka - wzniesienie nad zabagnionym obniżeniem na wschód od Białogardu. Dawniej, przed II wojną światową, na górze znajdował się punkt startowy dla szybowców oraz tor saneczkowy. Góra zwana jest też "Górą kłępińską". Jest miejscem licznych wycieczek pieszych i rowerowych;
- Laski - rozległa panorama północnej części Wysoczyzny Łobeskiej, w kierunkach: wschodnim - dolina Mogilnicy, Nawino Kolonia, dolina dopływu Granicznej, południowym - Góra Lipia, dolina rzeki Topiel, dolina Granicznej, zachodnim - obniżenie tarasu rzeczno wyższego z dopływami rzeki Topiel.

Szlaki turystyczne leżące na terenie Gminy:

- Szlak parków, dworów i pałaców - prowadzi od miasta Białogard w stronę Koszalina obok parku miejskiego, następnie w stronę Karlina i do miejscowości: Lubiechowo, Kozia

Góra, Karścino, Krukowo, Garnki na terenie Gminy Karlino, a następnie do miejscowości znajdujących się na terenie Gminy Białogard;

- Szlak pieszy wokół Białogardu prowadzi od Białogardu przez Rościno, Lulewice, Żelimuchę, Kościernicę, Pomianowo, Dargikowo, Klępino Białogardzkie i wraca do Białogardu;
- Szlak wschodni wokół Białogardu przebiega przez Białogard, Kościernicę, Górę Kościernicką, Pękanino, Pomianowo, Dargikowo, Górę Niwkę, Żytkowo, Rogowo, Dębczyno i z powrotem dobiega do Białogardu;
- Szlak zachodni wokół Białogardu – przebieg szlaku: Białogard – Rościno – Kamosowo - Łęczno - Dębczyno – Białogard;
- Szlak „Krajobrazy i parki Gminy Białogard” obejmuje: Białogard, Gruszewo, Laski, Stanomino, Sińce, Rychówko, Rychowo, Podwilcze. Zdecydowaną większość pokonywanej trasy stanowią mało uczęszczane drogi oraz ładne stare zadrzewienia przydrożne;
- Trasa rowerowa obejmuje Białogard, Łęczno, Kamosowo, Rościno i z powrotem Białogard.

Dla turystów istotnym elementem są również obiekty zabytkowe. Szczególnie ciekawe obiekty wpisane do rejestru zabytków, bądź objęte ochroną konserwatorską wypisano poniżej:

- zespół parkowo-pałacowy w Podwilczu;
- parki dworskie i pałacowe w Laskach, Kamosowie, Nasutowie, Rarwinie, Nawinie oraz Stanominie;
- kościoły w Białogórzynie, Pomianowie, Żytkowie, Łęcznie, Stanominie, Rarwinie i Podwilczu;
- cmentarz w Dargikowie.

Źródła: <https://www.gmina-bialogard.pl/>, <https://pl.wikipedia.org/>

3.1.9 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

Do pożądaných, planowanych do osiągnięcia cech zrównoważenia sektora rolnictwa należą:

- optymalne wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,

- powszechne wdrożenie dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzenie na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwój infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

W związku z realizacją dyrektywy 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniem powodowanym przez azotany pochodzące ze źródeł rolniczych (tzw. dyrektywy azotanowej) Dyrektor RZGW w Warszawie określa i weryfikuje co 4 lata wody wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych i obszary szczególnie narażone (OSN), z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć oraz ustanawia programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych – ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2017 poz. 1566).

Zgodnie z Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 1 lutego 2017 r. w sprawie wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz region wodny Ucker, na terenie Gminy Białogard znajdują się obszary wrażliwe na zanieczyszczenia związkami pochodzenia rolniczego (obszary OSN). Należą do nich rzeka Młynówka i rzeka Czarna.

Źródło: <http://www.rzgw.szczecin.pl>

27 lipca 2018 r., według Rozporządzenia Ministrów z 5 czerwca 2018 r. w życie wszedł „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1339). Dokument ten ma na celu doprowadzenie do ograniczenia rolniczego wykorzystania nawozów określa m.in. sposoby i warunki rolniczego wykorzystania nawozów azotowych na glebach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem, w pobliżu wód powierzchniowych, na terenach o dużym nachyleniu, a także na glebach zamrzniętych, zalanych wodą lub przykrytych śniegiem, zasady planowania prawidłowego nawożenia azotem oraz terminy, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów. Ponadto wskazuje warunki przechowywania nawozów naturalnych i postępowanie z odciekami. Celem jest ograniczenie rolniczego wykorzystywania nawozów.

Zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami będzie miało pozytywny wpływ na całe środowisko przyrodnicze.

Poniżej przedstawiono powierzchnię gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych na terenie Gminy Białogard. Wg danych pochodzących z GUS, użytki rolne na koniec 2017 roku stanowiły 54,25% terenu Gminy.

Tabela 8. Liczba gospodarstw wg powierzchni na terenie Gminy Białogard

Zakres powierzchni (ha)	Powierzchnia gospodarstw (ha)
Ogółem	18 269,78
do 1 ha włącznie	168,13
1 - 5 ha	721,38
5 - 10 ha	899,35
10 -15 ha	910,68
15 ha i więcej	15 570,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010

PRZEMYSŁ

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

1. zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
2. zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
3. zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
4. zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
5. zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Wg danych GUS na koniec 2017 r., na terenie Gminy Białogard funkcjonowały 63 podmioty należące do Sekcji C – przetwórstwo przemysłowe.

TRANSPORT

Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:

- uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,
- poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),
- Usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,
- Rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

GOSPODARKA KOMUNALNA I BUDOWNICTWO

Zamierzenia w zakresie uzyskania docelowych cech zrównoważenia gospodarki komunalnej i budownictwa obejmują:

1. Spełnienie wszystkich wymagań wynikających z przepisów prawa krajowego i regulacji Unii Europejskiej, a także określonych regułami racjonalności i dobrej praktyki gospodarowania, dotyczących stanu infrastruktury technicznej gospodarki komunalnej w zakresie: uzdatniania wody do picia, oczyszczania i odprowadzania ścieków, zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji ze spalania w lokalnych kotłowniach i indywidualnych piecach, opomiarowanie zużycia wody i energii, zmniejszenie strat przesyłowych wody i energii.
2. Całkowite wyeliminowanie samowoli budowlanej.
3. Szerokie wdrażanie tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

TURYSTYKA I REKREACJA

Docelowe cechy zrównoważenia sektora rekreacji i turystyki obejmują:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie tworzenia szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuacja i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizacja turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej,
- ochrona dziedzictwa kulturowo-historycznego.

Gmina Białogard jest miejscem, które posiada duży potencjał turystyczny. Dlatego też istotny w przyszłości jest rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz efektywna promocja Gminy.

3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

KLIMAT

Województwo zachodniopomorskie podzielone jest na krainy klimatyczne. Gmina Białogard należy do krainy IV – Koszalińskiej. Na jej obszar napływają masy powietrza znad Bałtyku oraz wzniesień Pojezierza Drawskiego i Pojezierza Bytowskiego.

Średnia roczna temperatura wynosi na terenie Gminy ok. 7,5 - 7,9°C. Temperatura w styczniu waha się od -0,7°C do -1,5°C, natomiast w lipcu kształtuje się na poziomie 16,6°C – 17,2°C. Okres gospodarczy w Gminie Białogard trwa od 243 dni (południowo-wschodnia część) do 251 dni (środkowe dorzecze Parsęty), natomiast długość okresu wegetacyjnego oscyluje między 214-219 dni.

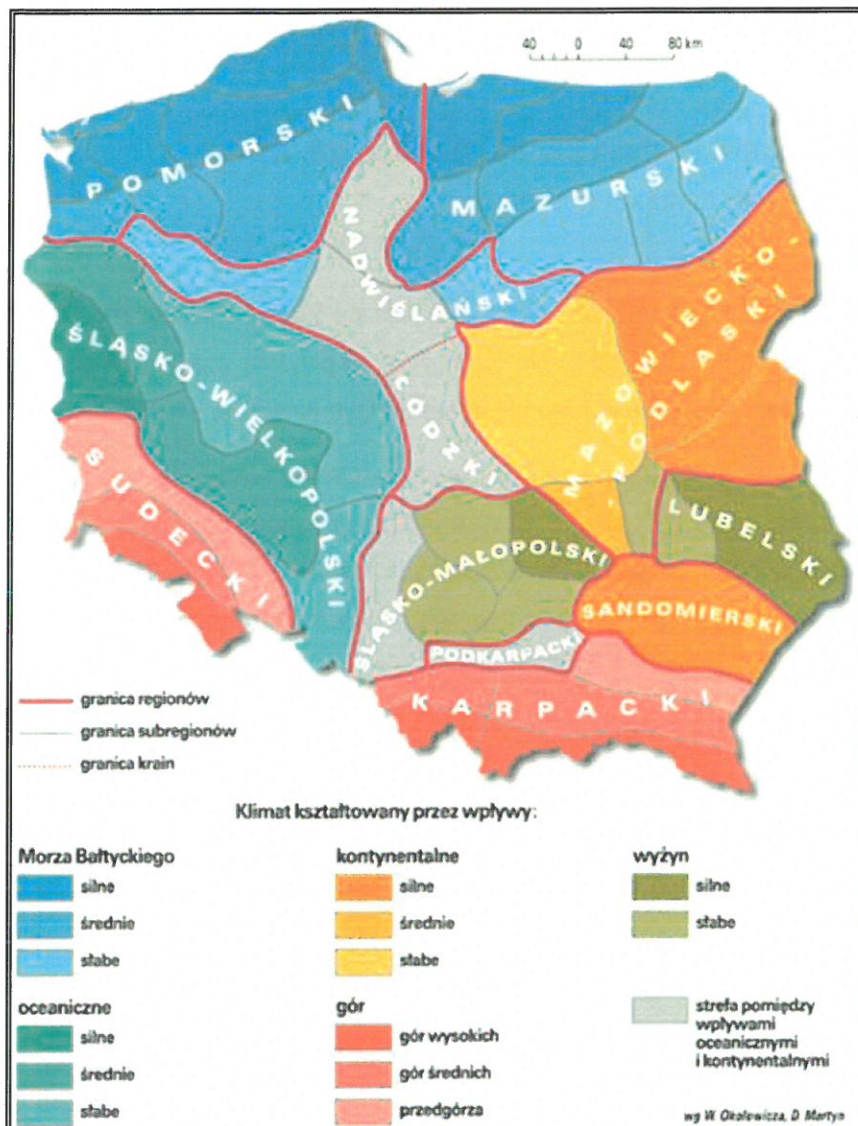
W krainie geograficznej, do której należy Gmina Białogard zaobserwowano wyraźny wzrost występowania niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, tj.: zwiększone sumy opadów atmosferycznych, opóźnienie początku okresu wegetacyjnego i liczba burz atmosferycznych.

Roczne sumy opadów na terenie Gminy wynoszą ok. 675 mm w dorzeczu dolnej Parsęty, a w północno-wschodniej części Gminy ok. 775 mm. Liczba dni z opadem dobowym co najmniej 1 mm wynosi 110-125 dni.

W północnej i zachodniej części Gminy Białogard pokrywa śnieżna występuje od 45 do 50 dni, a czas jej zalegania wydłuża się do ok. 60 dni w południowej części Gminy.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Białogard
Gmina Białogard, zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w obrębie zaliczanym do pomorskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej.

Rysunek 6. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 29 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń.

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. 2018 poz. 1271 z poz. zm.), podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

EMISJA LINIOWA

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów

związanych ze zużyciem opon, hamulców, a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji pozaspalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg. Na terenie Gminy Białogard, największa emisja liniowa występuje w obrębie dróg wojewódzkich. Jest to główna przyczyna zanieczyszczenia powietrza w wyniku emisji liniowej.

Na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia powietrza oraz hałas komunikacyjny ważne jest prowadzenie działań naprawczych, w tym mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu), poprzez przywrócenie wymaganych standardów dróg lokalnych i regionalnych oraz wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu, tj. ruch pieszy i rowerowy. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy). Dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie Gminy przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastępowanie samochodu rowerem.

EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Na terenie Gminy Białogard duża część mieszkańców ogrzewa swoje domy węglem, co przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłów, sadzy oraz tlenu węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu istnieje ryzyko spalania w piecach różnego rodzaju odpadów, emitujących duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. Praktyki te są w dalszym ciągu powszechne na obszarach wiejskich. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Elementem składowym „niskiej

emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Sposobem ograniczenia niskiej emisji na terenie jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanego paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_2), para wodna (H_2O), sadza i pył. W przypadku paliw ciekłych i gazowych udział pary wodnej w spalinach jest większy i porównywalny z ilością CO_2 , natomiast nie ma w nich pyłów, a w przypadku gazu ziemnego – SO_2 . Niektóre gatunki ropy naftowej także nie posiadają związków siarki. W spalinach pochodzących z paliw ciekłych i gazowych również występują, choć w mniejszych ilościach, tlenki azotu i sadza, gdyż ich obecność jest związana raczej z samym procesem spalania niż z rodzajem paliwa.

— Tlenki węgla

Z punktu widzenia ochrony środowiska rozróżnia się dwa rodzaje dwutlenków węgla: przyjazny dla środowiska – o krótkim (trwającym od 1 roku do kilkudziesięciu lat) obiegu w przyrodzie, który powstaje w procesach utleniania biomasy (drewna, słomy, biopaliw) i nieprzyjazny, który jest produktem spalania paliw nieodnawialnych (węgla, ropy, gazu), a cykl jego obiegu określa się w milionach lat.

— Tlenki siarki

Głównym źródłem emisji SO_2 jest energetyka – 90%, natomiast za pozostałe 10% emisji odpowiada przemysł i komunikacja. Dwutlenek siarki, jako taki nie szkodzi środowisku,

jednak w obecności ozonu – O_3 , który powstaje podczas wyładowań atmosferycznych, przekształca się w bardzo niebezpieczny dla środowiska SO_3 , który łączy się w chmurach z parą wodną i spada na ziemię w postaci kwaśnego deszczu.

— **Związki organiczne**

Związki organiczne w spalinach to głównie węglowodory alifatyczne (parafiny), które są praktycznie obojętne dla środowiska, oraz policykliczne węglowodory aromatyczne (wielopierścieniowe), które alergizują, podrażniają błony śluzowe, a nawet mogą wywoływać nowotwory. Najbardziej znany z tych związków to benzo(a)piren (BaP), który jest związkiem silnie rakotwórczym. Przyczyną powstawania tych węglowodorów jest niepełne spalanie paliw przy zbyt małej ilości powietrza, termiczny rozkład paliwa (piroliza) również wobec braku tlenu, a także gwałtowne schładzanie płomienia na skutek nierównomiernego spalania, rozruchu urządzenia lub spalania paliw w nieodpowiednich kotłach, palnikach lub silnikach.

— **Sadza**

Głównym składnikiem sadzy, która tworzy ze spalinami lub powietrzem aerozol nazywany dymem, jest węgiel bezpostaciowy. Sadza zawiera także węglowodory. Ponieważ z węglowodorów aromatycznych sadza powstaje łatwiej niż z alifatycznych, więc to one są drugim składnikiem sadzy. Należy zatem przypuszczać, że sadza może mieć, podobnie jak i węglowodory aromatyczne, działanie rakotwórcze.

— **Pyły**

Pyły i popioły to stałe składniki mineralne, które pozostają po spaleniu paliw. Popiół i sadza stanowią główne składniki dymu, którego cząsteczki o rozmiarach nieprzekraczających $0,1 \mu m$ mają bardzo dobrze rozwiniętą powierzchnię, dzięki której adsorbują lotne toksyczne składniki spalin i dlatego są bardzo niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt, a także roślin.

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu. Kwaśny smog, zwany londyńskim, na skutek inwersji aerozolu, składającego się z tlenków siarki i pyłu ze spalonego węgla oraz mgły, zamiast unosić się jako cieplejszy od powietrza, opada na miasto i zatrzuwa jego mieszkańców. Wraz z rozwojem motoryzacji i komunikacji miejskiej, oprócz smogu londyńskiego, pojawił się nowy rodzaj smogu, zwany fotochemicznym, który atakuje w upalne lata. Smog ten zawiera, oprócz tlenków siarki i pyłów, także: tlenki azotu, związki organiczne, np. aldehydy, ketony, azotany i nadtlenki organiczne oraz ozon. W efekcie zamkniętego cyklu ponad 200 reakcji chemicznych, efekt smogu fotochemicznego pogłębia się, a jego produkty nie są obojętne dla środowiska. Wolne rodniki działają rakotwórczo,

a ozon, który w stratosferze chroni nas przed promieniowaniem ultrafioletowym, w dolnych warstwach atmosfery jest równie niebezpieczny dla organizmów żywych jak związki rakotwórcze.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;
- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wymywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na nie dającą nie kontrolować łatwość rozprzestrzeniania.

STAN POWIETRZA

Stan jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze. Zgodnie z art. 89.1. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2018 r. poz. 799 z późn. zm.) Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie na podstawie tej oceny sporządza opracowanie: „Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Zachodniopomorskim”, które niezwłocznie umieszcza na stronie internetowej www.wios.szczecin.pl.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:
 - **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
 - **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.
2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

- klasa D1 – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

3. Dla PM_{2,5} dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- klasa A1 – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- klasa C1 – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza I - poziom dopuszczalny określony dla fazy I jest to wartość która powinna być osiągnięta w 2015 roku.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej.

W poniższej tabeli zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu dla strefy zachodniopomorskiej, do której należy Gmina Białogard.

Tabela 9. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia wg jednolitych kryteriów w skali kraju, zgodnych z kryteriami UE

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

1) wg poziomu dopuszczalnego (faza I),

2) wg poziomu dopuszczalnego (faza II),

3) wg poziomu docelowego,

4) wg poziomu celu długoterminowego,

Zidentyfikowany powyżej stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego strefy zachodniopomorskiej, a tym samym położonej na jej terenie Gminy Białogard, stanowi świadectwo dość dobrego stanu powietrza atmosferycznego na niniejszym obszarze.

Stężenia na terenie strefy zachodniopomorskiej zanieczyszczeń tj. PM₁₀, SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, O₃, PM_{2,5} oraz metali: Pb, Cd, Ni, As nie przekraczały wartości dopuszczalnych, dlatego też klasą wynikową dla wymienionych zanieczyszczeń jest klasa A.

Z danych zestawionych w powyższej tabeli wynika, iż poziomy stężenie pyłu benzo(a)piranu kształtowały się powyżej poziomu dopuszczalnego, co zdecydowało o klasyfikacji

wynikowej C dla tego zanieczyszczenia. Najwyższe stężenia B(a)P zanotowano na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. W sezonie grzewczym wielkości stężeń B(a)P były bardzo wysokie, natomiast w okresie letnim niskie. Najwyższy poziom stężeń benzo(a)piranu odnotowywany w okresie grzewczym dodatkowo uzasadnia konieczność wdrażania na terenie województwa, a więc i Gminy Białogard nowych rozwiązań mających na celu racjonalizację wykorzystania energii oraz promowanie wykorzystania źródeł odnawialnych.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2017

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 10. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • korzystne warunki klimatyczne do rozwoju odnawialnych źródeł energii (wiatrowa, słoneczna, geotermalna), • dobry stan powietrza na terenie strefy zachodniopomorskiej, do której należy Gmina Białogard. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak sieci ciepłowniczej, • niewystarczający poziom zgazyfikowania Gminy, • położenie Gminy w strefie zachodniopomorskiej, dla której odnotowano przekroczenie poziomu dopuszczalnego benzo(a)pirenu.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii; • rosnące zainteresowanie wśród mieszkańców wykorzystaniem OZE. 	<ul style="list-style-type: none"> • napływ zanieczyszczeń powietrza spoza Gminy.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

- Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.

— Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska na terenie Gminy Białogard jest hałas komunikacyjny, głównie w obrębie dróg wojewódzkich i powiatowych.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

Na terenie Gminy Białogard nie funkcjonują zakłady przemysłowe, których działalność stwarza potencjalne zagrożenie hałasem.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków. Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej. Przez teren Gminy Białogard przebiegają bardzo ważne szlaki komunikacyjne. Emisja hałasu może zostać ograniczona dzięki zaprojektowaniu ekranów akustycznych na terenach podlegających ochronie akustycznej.

BADANIA NATEŻENIA HAŁASU

Teren Gminy Białogard nie jest objęty systematycznymi badaniami klimatu akustycznego środowiska. Obowiązek przeprowadzenia takich badań i sporządzania odpowiednich map zagrożenia obejmuje aglomeracje powyżej 100 tys. Mieszkańców i tereny położone w zasięgu podstawowych źródeł hałasu: komunikacyjnych, przemysłowych i komunalnych.

WIOŚ nie prowadziło badań hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Białogard.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• prowadzenie działań zapobiegawczych w zakresie ochrony przed hałasem.	<ul style="list-style-type: none">• ruchliwe drogi na terenie Gminy;• brak kontroli natężenia hałasu na terenie Gminy ze strony WIOŚ.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• nowe technologie ochrony przed hałasem (ekrany akustyczne, maty antywibracyjne, pasy zieleni, większa izolacyjność akustyczna budynków);• prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko.	<ul style="list-style-type: none">• rozwój komunikacji;• wysokie koszty rozbudowy transportu nie zagrażającemu środowisku naturalnemu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Przez obszar Gminy przebiegają dwie linie wysokiego napięcia:

- linia wysokiego napięcia 400 kV relacji Dunowo-Krajnik;
- napowietrzna linia wysokiego napięcia 110 kV.

Ponadto na terenie Gminy znajdują się linie średniego napięcia 15 kV oraz niskiego napięcia 0,4 kV, które w większości są liniami napowietrznymi.

Obszar Gminy zasilany jest z istniejącego GPZ 110/15 kV w Białogardzie, do którego doprowadzane są linie z Gościna, Dunowa, Żydowa oraz Świdwina.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Białogard

INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Na obszarze Gminy Białogard zlokalizowane są pojedyncze stacje bazowe telefonii komórkowej. Są to nadajniki o standardach GSM i UMTS, w których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Poniższy rysunek przedstawia zlokalizowane na terenie Gminy i w jej okolicy stacje telefonii komórkowej: Plus (kolor zielony), T-mobile (kolor różowy), Orange (kolor pomarańczowy), Play (kolor fioletowy) i pozostali - Aero2, Sferia (kolor błękitny).

Rysunek 7. Operatorzy sieci GSM na terenie Gminy Białogard

Źródło: Mapa nadajników GSM, UMTS, CDMA w Polsce, <http://beta.btsearch.pl/>

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2007 Nr 221, poz. 1645). Na terenie Gminy Białogard nie były prowadzone badania pól elektromagnetycznych.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 12. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • średnia koncentracja bazowych stacji telefonicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak monitoringu PEM na terenie Gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; • wydawanie decyzji związanych z lokalizacją instalacji; • prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet).

3.2.4 Gospodarowanie wodami

Przez teren Gminy przepływają następujące rzeki:

- **Parsęta** – Dorzecze Parsęty ma długość ok. 143 km, na terenie Gminy 40 km. Jej szerokość wynosi w granicach 10-25 m, a głębokość od 3,5 m do 4,5 m. Rzeka ta objęta jest specjalnym obszarem ochrony siedlisk „Dorzecze Parsęty”;
- **Mogilica** – rzeka ta stanowi lewy dopływ rzeki Parsęty. Jej długość wynosi ok. 44 km, z czego na terenie Gminy Białogard znajduje się 11 km. Powierzchnia dorzecza obejmuje ok. 150,43 km²;
- **Topiel** – jest to struga, która stanowi lewobrzeżny dopływ Parsęty o całkowitej długości ok. 19,04 km (na terenie Gminy 14 km), szerokości ok. 4-5m i głębokości 1,7m.

Na terenie Gminy zlokalizowane są następujące jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd):

- JCWP:
 - RW6000174452 – Bukowa,
 - RW6000174454 – Dopływ spod Radzewa,
 - RW60001744569 – Mogilica,
 - RW6000174472 – Stara Parsęta,
 - RW60001744749 – Topiel,
 - RW600017447649 – Pokrzywnica do Ponika,
 - RW600017447669 – Mielnica,
 - RW600017447689 – Młynówka,
 - RW60001744869 – Chotla,
 - RW60001744894 – Żeleźna,
 - RW600017448989 – Kościernica,
 - RW6000194469 – Liśnica od Leszczyнки do ujścia,
 - RW60001944769 – Pokrzywnica od Ponika do ujścia,
 - RW6000194479 – Parsęta od Liśnicy do Radwi,
 - RW60001944899 – Radew od dopływu w Niedalinie do ujścia,
 - RW6000204459 – Parsęta od Gęsiej do Liśnicy,
 - RW60002344889 – Czarna.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Tabela 13. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy
RW6000174452	Bukowa	17	SZCW	dobry	niezagrożona	dobry potencjał ekologiczny
RW6000174454	Dopływ spod Radzewa	17	naturalna	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny
RW60001744569	Mogilica	17	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny
RW6000174472	Stara Parsęta	17	naturalna	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny
RW60001744749	Topiel	17	SZCW	dobry	niezagrożona	dobry potencjał ekologiczny
RW600017447649	Pokrzywnica do Ponika	17	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny
RW600017447669	Mielnica	17	naturalna	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny
RW600017447689	Młynówka	17	SZCW	dobry	niezagrożona	dobry potencjał ekologiczny
RW60001744869	Chotla	17	SZCW	zły	niezagrożona	dobry potencjał ekologiczny
RW60001744894	Żeleźna	17	naturalna	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny
RW6000194469	Liśnica od Leszczynki do ujścia	19	SZCW	dobry	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku

WESTMOR CONSULTING

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy
						cieku istotnego – Liśnica w obrębie JCWP
RW60001944769	Pokrzywnica od Ponika do ujścia	19	SZCW	dobry	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego – Pokrzywnica w obrębie JCWP
RW6000194479	Parsęta od Liśnicy do Radwi	19	SZCW	dobry	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego – Parsęta w obrębie JCWP
RW60001944899	Radew od dopływu w Niedalinie do ujścia	19	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego – Radew od ujścia do ujścia Chochli
RW6000204459	Parsęta od Gęsej do Liśnicy	20	SZCW	dobry	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego –

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy
RW60002344889	Czarna	24	naturalna	dobry	niezagrożona	Parsęta od Liśnicy do jazu m. Doble dobry stan ekologiczny

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Na terenie Gminy Białogard WIOŚ w Szczecinie prowadził badania jakości wód powierzchniowych w latach 2014-2015 oraz w roku 2016. Badaniom zostały poddane JCWP Mogilica, Parsęta od Liśnicy do Radwi, Radew od dopływu w Niedalinie do ujścia oraz Chotla. Wyniki badań zostały przedstawione w poniższych tabelach.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Tabela 14. Wyniki badań JCWP w latach 2014-2015

Nazwa ocenianej JCWP	2. ELEMENTY HYDR.-MORF.											
	Fitobentos (wskaźnik okrężnikowy IO)		Makrofitowy indeks rzeczny MIR		Makroczekrowce bentosowe (indeks MMI)		Ictiofauna		Klasa elementów biologicznych		Klasa elementów hydromorfologicznych	
	1.2		1.3		1.5		1.6		Klasa elementów biologicznych		Klasa elementów hydromorfologicznych	
	wartość indeksu	rok	wartość indeksu	rok	wartość indeksu	rok	wartość indeksu	rok				
Mogilica			46,8	2015						II	II	2015
Paręta od Liśnicy do Radwi	0,536	2014	42,6	2014	1,000	2014	0,590	2014	III	III	2014	
Radew od dopł. w Niedalinie do ujścia	0,471	2015	39,5	2012	0,621	2012			III	III	2015	
Chotla					0,835	2015			II	II	2015	
Nazwa ocenianej JCWP	3.1 Stan fizyczny						3.2 Warunki tlenowe					
	Temperatura (°C)		Zawiesina ogólna (mg/l)		Tlen rozpuszczony (mgO ₂ /l)		BZT5 (mgO ₂ /l)		ChZT-Mn (mgO ₂ /l)		OWO (mgC/l)	
	3.1.1		3.1.5		3.2.1		3.2.2		3.2.3		3.2.4	
	śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok	śr.	rok	śr.	rok	st. śr.	rok
Mogilica	11,7	2015			9,39	2015	2,0	2015			5,1	2015
Paręta od Liśnicy do Radwi	10,8	2014	14	2014	9,53	2014	1,7	2014	7,1	2014	8,7	2014

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Nazwa ocenianej JCWP	3.3 Zasolenie		3.4 Zakwaszenie		3.5 Substancje biogenne							
	Twardość ogólna (mgCaCO ₃ /l)	Odczyn pH	Zasadowość ogólna (mgCaCO ₃ /l)	Azot amonowy (mgN-N+AO9:AR16H4/l)	Azot Kjeldahla (mgN/l)	Fosfor ogólny (mgP/l)						
Radew od dopł. w Niedalinie do ujścia	14,0	2015	6,8	2012	7,74	2015	1,6	2015	5,6	2012	5,9	2015
Chotla	11,4	2015	9,68	2015	1,5	2015	1,5	2015	8,7	2015	8,7	2015
2	52	53	54	55	56	57	58	59	0,29	2015	0,83	2015
Mogilica	225	2015	7,9 - 8,3	2015	153	2012	0,08	2014	0,11	2015	0,89	2014
Radew od dopł. w Niedalinie do ujścia	204	2014	7,7 - 8,1	2014	134	2012	0,14	2015	0,14	2015	0,65	2015
Chotla	169	2015	7,1 - 8,1	2015	3,9	2015	0,27	2015	0,14	2015	0,81	2015
Nazwa ocenianej JCWP	Azot amonowy (mgN-N+AO9:AR16H4/l)		Azot azotanowy (mgN-NO ₃ /l)		Azot ogólny (mgN/l)		Fosforany (mgPO ₄ /l)		Fosfor ogólny (mgP/l)			
2	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
Mogilica	0,29	2015	0,83	2015	2,98	2015	3,9	2015	0,27	2015	0,14	2015

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Nazwa ocenianej JCWP	Aldehyd mrówkowy (mg/l)		Arsen (mg/l)		Bar (mg/l)		Bor (mg/l)		Chrom sześciowartościowy (mg/l)		Chrom ogólny (suma +Cr3 i +Cr6) (mg/l)	
	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok
Parsęta od Liśnicy do Radwi	0,08	2014	0,89	2014	1,17	2,08	0,25	2014	0,15	2014		2014
Radew od dopt. w Niedalinie do ujścia	0,11	2015	0,65	2015	0,88	1,5	0,22	2015	0,10	2015		2015
Chotla	0,14	2015	0,81	2015	0,50	1,3	0,22	2015	0,14	2015		2015
2	3.6.1		3.6.2		3.6.3		3.6.4		3.6.5		3.6.6	
	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok
Mogilica	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82
Parsęta od Liśnicy do Radwi	< 0,0075	2014	< 0,005	2014	0,019	2014	< 0,05	2014	< 0,0013	2014	< 0,0013	2014
Radew od dopt. w Niedalinie do ujścia			< 0,005	2012	< 0,01	2012	< 0,05	2012	< 0,00125	2012	< 0,00125	2012
Chotla												

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Nazwa ocenianej JCWP	Cynk (mg/l)		Miedź (mg/l)		Fenole lotne - indeks fenolowy (mg/l)		Węglowodory ropopochodne - indeks oleju mineralnego (mg/l)		Glin (mg/l)		Cyjanki wolne (mg/l)	
	3.6.7		3.6.8		3.6.9		3.6.10		3.6.11		3.6.12	
	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok	st. śr.	rok
2	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94
Mogilica												
Parseta od Liśnicy do Radwi	0.0400	2014	0.0023	2014	0.0009	2014	< 0,025	2014	0.017	2014	< 0.005	2014
Radew od dopł. w Niedalinie do ujścia	0.031	2012	0.003	2012	0.0013	2012	0.007	2012	0.013	2012	<0,005	2012
Chotla												
Ocena spełnienia wymogów dla obszaru chronionego												
<p>Obszary chronione przewidziane do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym i obszary chronione przewidziane do ochrony siedlisk lub gatunków</p> <p>Obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych oraz narażone na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych</p>												

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Obszary ochrony siedlisk lub gatunków dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	Kod obszaru chronionego (wg WFD_PA5 i WFD_PA6; razie braku wpisać "Brak")	Czy dla obszaru ochrony wyznaczono dodatkowe wymagania? (TAK/NIE)	Fitobentos (wskaźnik okręmkowy IO)	Makrofitowy indeks rzeczny (MIR)	BZT5 (mg/l)	OWO (mg/l)	Azot amonowy (mg/l)	Azot Kjeldahla (mg/l)	Azot azotanowy (mg/l)	Azot ogólny (mg/l)	Fosfor ogólny (mg/l)	Ocena spełnienia wymagań		
													1.2	1.3
	268	346	347	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372
	PLH320007	NIE												
DOBRY	PLH320007	NIE	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T
DOBRY	PLH320022	NIE	N	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	N
	PLH320022	NIE												

Źródło: Dane z WIOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

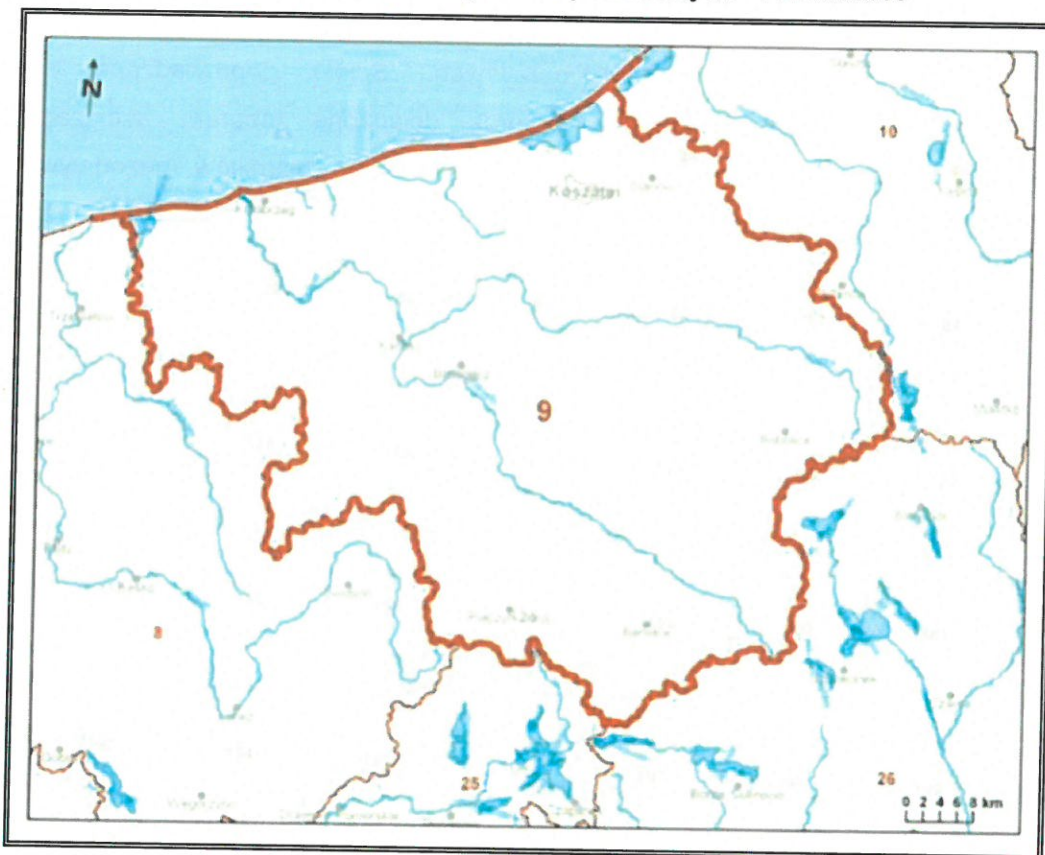
Tabela 15. Wyniki badań wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych dla JCWP w 2016 roku

Nazwa JCW na której ppk jest zlokalizowany	Data poboru	Temperatura (°C)	Difenyloetyleny bromowane (µg/l):	Kadm i jego związki (µg/l)	Benzo(a)piren (µg/l)	Benzo(b)fluoranten (µg/l)	Benzo(k)fluoranten (µg/l)	Benzo(g,h,i)perylen (µg/l)	Indeno(1,2,3-cd)piren (µg/l)
Parsęta od Liśnicy do Radwi	2016-05-17	11,8	-	-	0,00199	<0,002	<0,002	0,0020	0,0017
Parsęta od Liśnicy do Radwi	2016-09-05	16,2	-	-	0,00057	<0,002	<0,002	0,0011	0,0013
Radew od dopł. w Niedalinie do ujścia	2016-05-17	11,8	<0,00005	<0,045	0,00089	<0,002	<0,002	0,0027	0,0025
Radew od dopł. w Niedalinie do ujścia	2016-09-05	16,1	<0,00005	<0,045	0,00052	<0,002	<0,002	0,0012	0,001

Źródło: Dane z WIOŚ w Szczecinie

- **Mogilica** – JCWP pod względem klasyfikacji elementów biologicznych została przypisana do klasy I, czyli stan jej wód jest dobry. Klasa elementów fizykochemicznych została oceniona jako klasa II. Stan/potencjał ekologiczny został określony jako dobry i powyżej stanu dobrego. Nie odnotowano przekroczeń zawartości rozpuszczonych substancji mineralnych w JCWP Mogilica;
- **Parsęta od Liśnicy do Radwi** – stan/potencjał JCWP został określony jako umiarkowany. Wody pod względem klasyfikacji elementów biologicznych oraz elementów fizykochemicznych zostały przypisane do klasy II. Stan chemiczny JCWP określono jako dobry., jednak stan w ppk monitoringu obszarów chronionych określono jako zły;
- **Radew od dopł. w Niedalinie do ujścia** – JCWP pod względem klasyfikacji elementów biologicznych oraz elementów fizykochemicznych została przypisana do klasy II. Stan/potencjał wód został określony jako umiarkowany. Nie odnotowano przekroczeń zawartości rozpuszczonych substancji mineralnych w JCWP Radew od dopł. w Niedalinie do ujścia. Stan chemiczny JCWP określono jako dobry, jednak stan w ppk monitoringu obszarów chronionych określono jako zły;
- **Chotla** - wody pod względem klasyfikacji elementów biologicznych zostały przypisane do klasy I, czyli stan wód jest dobry. Klasa elementów fizykochemicznych została oceniona jako klasa II. Stan/potencjał ekologiczny został określony jako dobry i powyżej stanu dobrego. Nie odnotowano przekroczeń zawartości rozpuszczonych substancji mineralnych w JCWP Chotla.
- JCWPd:
 - PLGW60009,

Rysunek 8. Jednolita część wód podziemnych – PLGW60009

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/psh/>

Wody podziemne na obszarze JCWPd nr 9 są drenowane przez cieki powierzchniowe oraz Morze Bałtyckie. Poziom przypowierzchniowy i międzyglinowy odwadniany jest przez dopływy Parsęty i Radwi oraz rzeki uchodzące bezpośrednio do Bałtyku, natomiast zasilanie odbywa się w wyniku infiltracji wód opadowych. Poziom podglinowo-neogeński-paleogeński zasilany jest głównie w wyniku przesączania z poziomów czwartorzędowych.

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/psh/>

ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez wzmożoną działalność antropogeniczną na terenie zlewni, tj. urbanizacja, rolnictwo czy uprzemysłowienie. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie Gminy Białogard należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Na terenie Gminy nie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków. Ścieki z terenu Gminy

Białogard obierane są przez dwie oczyszczalnie ścieków, znajdujące się poza Gminą: oczyszczalnia ścieków w Białogardzie oraz oczyszczalnia ścieków w Karlinie. Spełniają one normy określone w pozwoleniach wodnoprawnych. Ścieki doprowadzane są ze skanalizowanych gospodarstw domowych oraz dowożone taborem asenizacyjnym. Mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieuszczelnionego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód w gminach są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego. Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników. Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagrod, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych ma również sposób użytkowania melioracji wodnych szczegółowych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. W sytuacji kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie Gminy Białogard występują obszary zagrożone występowaniem powodzi w obrębie rzeki Parsęta.

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

Rzeka Parsęta obecnie posiada zbiornik retencyjny – suchy w Osówku. Budowa tego zbiornika przyczyniła się w znacznym stopniu do zmniejszenia zagrożenia powodziowego dla Gminy Białogard. Posiada on obwałowanie wyposażone w zwięzkę Venturiego, która w znaczący sposób reguluje wystąpieniu powodzi i podtopień.

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Białogard

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych.	<ul style="list-style-type: none">występujące zagrożenie powodziowe.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa.	<ul style="list-style-type: none">zagrożenie czystości wód z uwagi na działalność rolniczą (bogaty w biogeny spływ powierzchniowy zanieczyszczeń).

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie jednostki samorządu terytorialnego istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków.

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Ścieki z terenu Gminy Białogard obierane są przez dwie oczyszczalnie ścieków, znajdujące się poza Gminą:

- oczyszczalnia ścieków w Białogardzie o średniej przepustowości $Q=8\ 000\ m^3/d$;
- oczyszczalnia ścieków w Karlinie o średniej przepustowości $Q=2\ 500\ m^3/d$.

SIEĆ KANALIZACYJNA

W poniższej tabeli przedstawiono stan sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017.

Tabela 17. Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Białogard

2012	2013	2014	2015	2016	2017
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]					
144,7	144,8	144,8	144,9	145,9	149,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej					
4 475	4 417	5 798	5 799	5 651	bd.

Źródło: Dane GUS

Analizując powyższe dane można zauważyć, że długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Białogard na przestrzeni lat 2012-2017 wzrosła o ok. 2,97%. Natomiast liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w latach 2012-2016 (brak danych za 2017 rok) wzrosła o 26,28% (1 176 osób).

Stan techniczny sieci kanalizacyjnej można określić jako dobry.

W latach 2013-2016 zostały wykonane następujące inwestycje i uzbrojenia w sieci kanalizacyjnej:

- w latach 2014-2015 wykonano budowę kanalizacji ściekowej, pompowni ścieków z przewodem tłocznym i zasilaniem elektrycznym w m. Stanomino, gmina Białogard,
- w roku 2014 wybudowana została przez inwestora prywatnego i przejęta przez spółkę sieć kanalizacyjna o długości 66,5m w miejscowości Kościernica,
- w latach 2015-2016 wykonano budowę sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej wraz z odgałęzieniami i kanalizacji tłocznej wraz z przepompowniami ścieków w m. Trzebiele

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Białogard na lata 2018-2027

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Sieć wodociągowa w Gminie Białogard obsługiwana jest przez Regionalne Wodociągi i Kanalizację w Białogardzie.

Sieć zaopatruje w wodę następujące miejscowości: Białogard, Buczek, Czarnowęsy, Dębczyno, Gruszewo, Kamasowo, Laski, Lulewiczki, Łęczynko, Nasutowo, Nosówko, Pękanino, Pomianowo, Pustkowo, Redlino, Rościno, Rychowo, Sińce, Stanomino, Wygoda, Ząbki, Zaspy Małe, Żelimucha, Białogórzyno, Byszyno, Dragikowo, Góry, Kłębino Białogardzkie, Kościernica, Lulewice, Łęczno, Moczyłki, Nawino, Pękaninko, Podwilcze, Pustkówko, Rarwino, Rogowo, Rychówko, Rzyszczewo, Stajkowo, Trzebiele, Żabiniec, Zagórze, Żeleźno i Żytkowo.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

W poniższej tabeli zostały przedstawione dane dotyczące długości czynnej sieci rozdzielczej, ludności korzystającej z sieci wodociągowej oraz zużycia wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Białogard.

Analizując te dane można zauważyć, że:

- długość czynnej sieci rozdzielczej w latach 2012-2017 wzrosła o 0,92%,
- liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2012-2016 (brak danych za rok 2017) ulegała wahaniom, ale ostatecznie w porównaniu do roku bazowego wzrosła o 19,93%,
- zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca ulegało zmianom. W roku 2017 wynosiło 18,4 m³.

Tabela 18. Sieć wodociągowa na terenie Gminy Białogard

2012	2013	2014	2015	2016	2017
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]					
151,9	151,9	152,2	152,2	153,1	153,3
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]					
6 005	5 924	7 288	7 277	7 202	bd.
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m³]					
20,6	20,5	20,8	20,8	18,6	18,4

Źródło: Dane z GUS

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Białogardzie dokonał oceny jakości wody w poszczególnych wodociągach w Gminie Białogard. Badaniom została poddana woda z wodociągu Białogard – punkt poboru Moczyłki 10 woda uzdatniona oraz wodociągu Dargikowo – punkt poboru Buczek 55 woda uzdatniona. Przeprowadzono po 2 kontrole w obu wodociągach. Woda została poddana ocenie pod względem wszystkich wymaganych parametrów. W próbkach nie stwierdzono przekroczenia parametrów, czyli nie wystąpiła potrzeba, aby podejmować działania naprawcze wodociągów.

Źródło: <http://www.rwik.pl>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 19. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostarczanie ścieków do oczyszczalni; • rozbudowana sieć wodociągowa, • badania jakości wody. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieszczelność zbiorników bezodpływowych;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewłaściwe zagospodarowywanie

	nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby

GLEBY

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał jednostek samorządu terytorialnego. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- Intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów);
- Działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków;
- Komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych - drogi wojewódzkie, droga krajowa (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą

do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalni lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Na obszarze Gminy Białogard przeważają gleby średnio żyzne, mało żyzne i żyzne. Największym problemem związanym z glebami na terenie Gminy jest ich zakwaszanie. Duży wpływ na zakwaszanie gleb mają warunki naturalne klimatyczne i geologiczne oraz działalność człowieka, który przyczynia się do tego poprzez rolnictwo i nawożenie mineralne gleb. Zakwaszanie jest niekorzystnym czynnikiem ze względu na wydajność i jakość gleb, ponieważ obniża ich wartości produkcyjne.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Białogard na lata 2018-2027

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

Według informacji uzyskanych z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, WIOŚ nie prowadzi badań chemizmu gleb na terenie Gminy Białogard. Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2018 poz. 799 z późn. zm.).

GEOLOGIA

Gmina Białogard pod względem geologicznym znajduje się w obrębie zachodnioeuropejskiej platformy paleozoicznej, której część uformowała się podczas schyłku okresu karbońskiego. Podstawą platformy są skały osadowe, które powstały w erze paleozoicznej (dewon i karbon).

Na terenie Gminy znajdują się utwory oligoceńskie. Oligocen dolny reprezentowany jest przez piaski drobnoziarniste, kwarcowo-glaukonitowe z łyszczkiem, fosforytami i pirytem. Lokalnie występują słabo zwięzłe piaskowce margliste ze szczątkami fauny. Oligocen środkowy składa się głównie z mułwców, iłowców, mułków i iłów brunatnych, laminowanych z łyszczkiem i glaukonitem, z wkładkami piasków kwarcowo-glaukonitowych i warstwami węgla brunatnych.

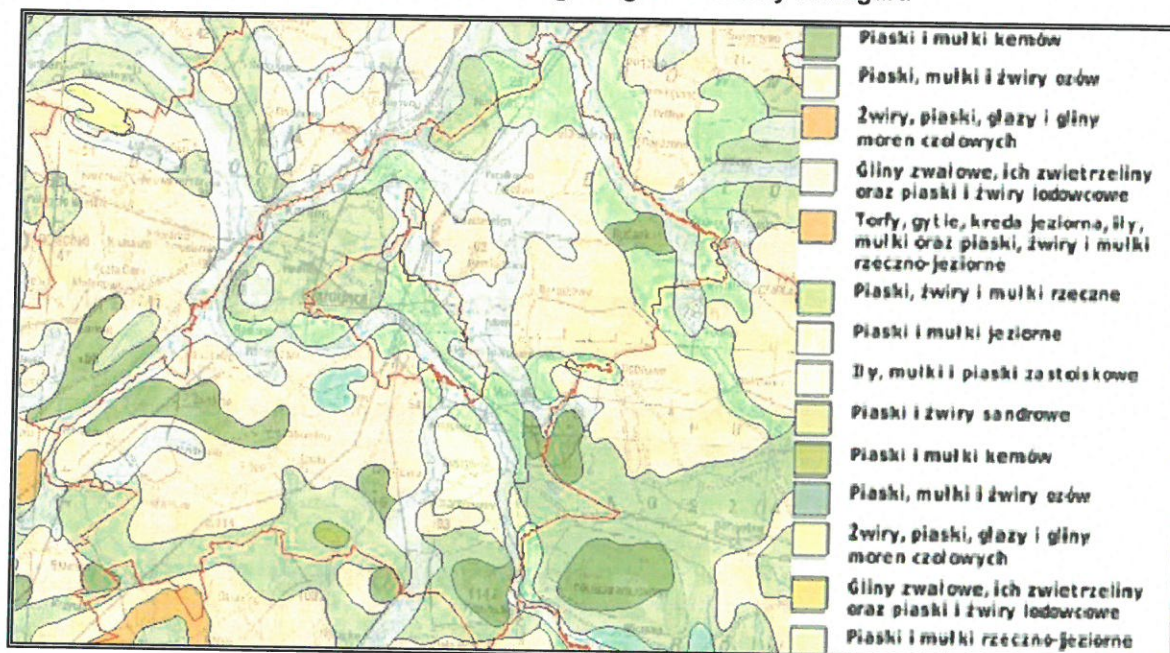
Na podłożu mezozoicznym i trzeciorzędowym Gminy Białogard zalegają utwory czwartorzędu, które związane są bezpośrednio ze zlodowaceniem północnopolskim. Są to głównie gliny zwałowe, piaski i żwiry fluwioglacjalne oraz liczne głązy lodowcowe. Na terenie całej Gminy rozrzucone są również torfy i namuły, które wypełniają przede wszystkim dna dolin rzecznych.

Obszar Gminy Białogard wznosi się od wysokości 11,3 m n.p.m w rejonie ujścia rzeki Radwi do Parsęty do 95,1 m n.p.m – wzniesienie w m. Góry. Rzeźba terenu na przeważającej części Gminy jest stosunkowo mało zróżnicowana. Lekko faliste powierzchnie i wzniesienia w części północnej i południowej są urozmaicone rozcięciami dolin rzecznych i obniżeń wytopiskowych oraz pagórków kemowych – występujących głównie w części wschodniej i południowej. Tereny pokryte wzgórzami (kemy porośnięte lasami) występują w rejonie miejscowości: Zagórze, Góry, Gruszewo, Zaspy Małe.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Białogard

Według Centralnej Bazy Danych Geologicznych na terenie Gminy Białogard dominują gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe, piaski, żwiry i mułki rzeczne, piaski i mułki kemów, piaski mułki i kemy żwirów. Ich rozmieszczenie zostało przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 9. Położenie geologiczne Gminy Białogard

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, web3.pgi.gov.pl

Pod względem geomorfologicznym w krajobrazie Gminy wyróżniamy następujące jednostki i formy geomorfologiczne:

- wysoczyzna moreny dennej – stanowi ona tło krajobrazu Gminy o rzeźbie praktycznie płaskiej w części północnej Gminy (20 – 40 m n.p.m.) oraz o rzeźbie lekko falistej w części południowej (30 – 50 m n.p.m.). Wysoczyznę rozdzielają doliny rzek w wielu miejscach o charakterze przełomowym, liczne obniżenia wytopiskowe i rozlewiskowe oraz urozmaicają ją pagórki kemów;
- fragment pradoliny pomorskiej – przebiega ona równoleżnikowym pasem przez południową część Gminy. Do pradoliny dołączają niewielkie powierzchnie sandrowe. Obszar ten jest częściowo wykorzystywany przez doliny rzek Radwi i Parsęty. W części zachodniej Gminy przecina on doliny Mogilnicy, Pokrzywnicy i rzeki Topiel;
- doliny rzek o różnych formach, tj. akumulacyjnych, rynnowych, erozyjnych oraz obniżenia zastoiiskowe (rozlewisko rzeczne Parsęty) i wytopiskowe;
- wzgórza kemowe i niskie pagórki morenowe o wys. 10 m – 40 m (najwyższy kem w m. Góry o wysokości 40 m) oraz wał ozowy na SE od Podwilcza.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Białogard

OBSZARY GÓRNICZE

Na terenie Gminy Białogard znajdują się następujące udokumentowane złoża kruszywa naturalnego:

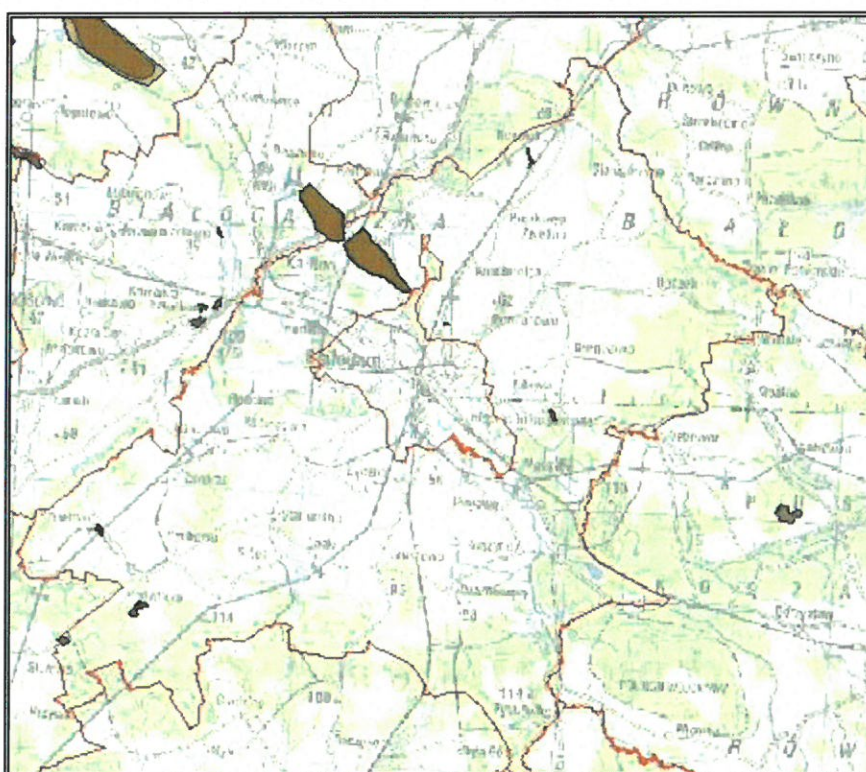
- złożo KN 3410 Kłębino;

- złoża KN 14404 Podwilcze B;
- złoża 3416 Rarwino;
- złoża KN 3415 Podwilcze;
- złoża Białogórzyno;
- złoża Lulewice.

Zasobami naturalnymi znajdującymi się w Gminie są: piasek, pospółka, kreda jeziorna, torf oraz gaz ziemny.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Białogard na lata 2018-2027

Rysunek 10. Tereny i obszary górnicze oraz złoża na terenie Gminy Białogard

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, web3.pgi.gov.pl

OSUWISKA

Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Osłony Przeciwosuwickowej SOPO), na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych w Gminie Białogard.

Źródło: System Osłony Przeciwosuwickowej; <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 20. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> nie występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych; występowanie złóż kruszyw naturalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> brak
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych. 	<ul style="list-style-type: none"> presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 21. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> korzystne położenie fizyczno-geograficzne Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> używanie sztucznych nawozów w związku z dobrze rozwiniętym rolnictwem; brak monitoringu jakości gleb.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa; popularyzacja rolnictwa ekologicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> zagrożenie jakości gleb z uwagi na działalność rolniczą (degradacja biologiczna i chemiczna); wysokie wykorzystanie nawozów mineralnych w rolnictwie; postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu.

Źródło: Opracowanie własne

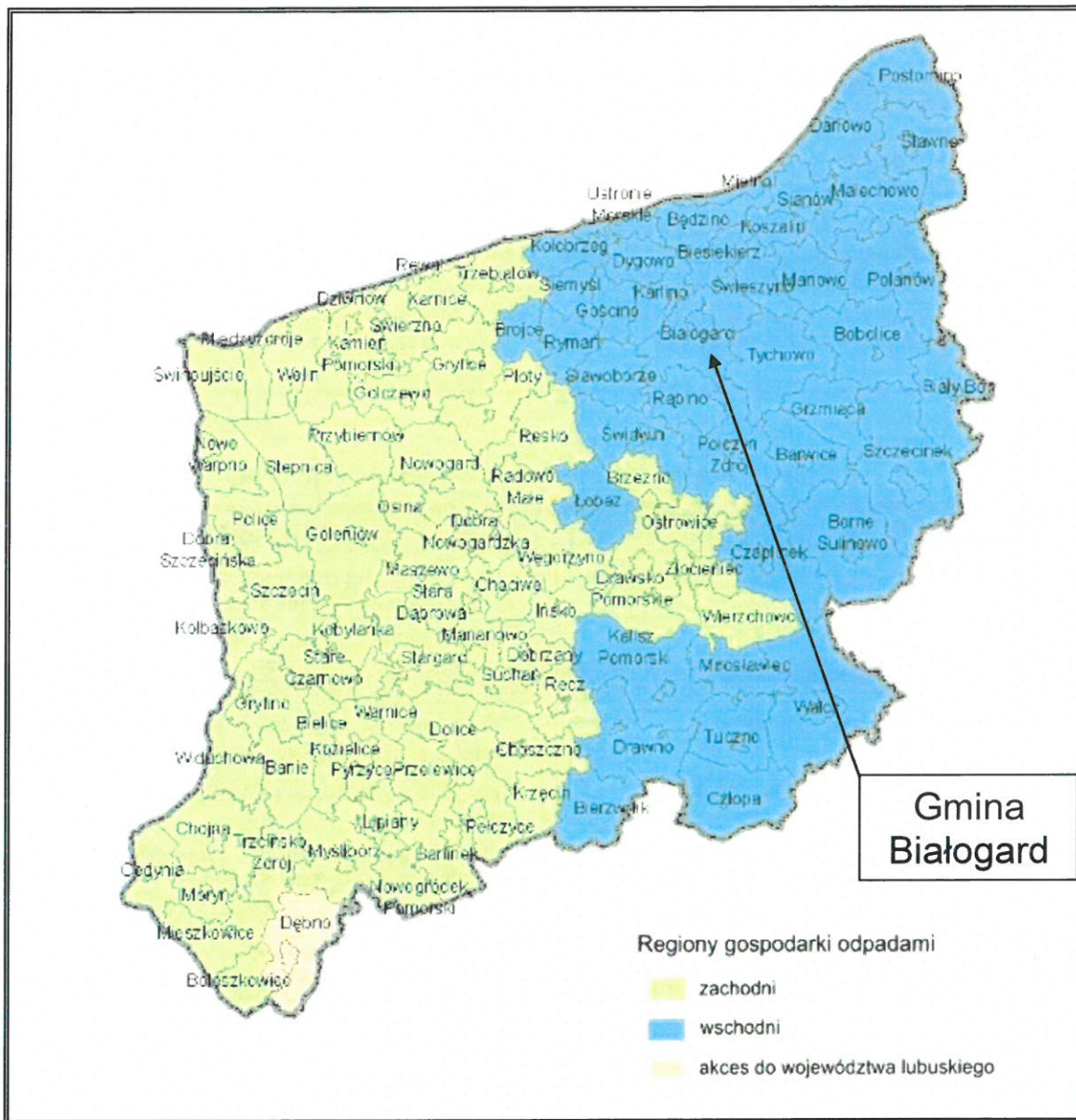
3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Problem gospodarki odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami ma negatywny wpływ na otaczającą przyrodę oraz zdrowie ludzi. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki w tym zakresie oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego, obszar województwa zachodniopomorskiego podzielony został na dwa regiony gospodarki odpadami: zachodni oraz wschodni.

Gmina Białogard należy do regionu wschodniego.

Rysunek 11. Położenie Gminy Białogard na tle regionów gospodarki odpadami w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023

Na terenie Gminy Białogard obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Białogard* przyjęty Uchwałą Nr XLVII/286/2018 Rady Gminy Białogard z dnia 31 stycznia 2018 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Białogard.

Regulamin określa szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy, w tym:

- wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości;

- rodzaje i minimalną pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunki rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymywania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;
- częstotliwość i sposoby pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego;
- inne wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami;
- obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku;
- wymagania dotyczące utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach;
- wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

W ramach dokumentu właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania co najmniej następujących frakcji powstających odpadów:

- papier,
- metal,
- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- opakowania wielomateriałowe,
- przeterminowane lekarstwa i chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe,
- zużyte opony,
- odpady ulegające biodegradacji, w tym również opakowania ulegające biodegradacji,
- odpady zielone.

W poniższych tabelach została przedstawiona masa odpadów komunalnych zebranych przez spółkę wywozową, w PSZOK oraz przekazanych do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Tabela 22. Odpady komunalne zebrane przez spółkę wywozową na terenie Gminy Białogard

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
		Łącznie
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	151,58
15 01 07	Opakowania ze szkła	76,88
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	2,56
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	133,90
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	691,54
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	3,42
RAZEM		1 059,88

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Białogard za 2017 rok

Tabela 23. Masa odpadów komunalnych zebranych w PSZOK

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
		Łącznie
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	0,059
15 01 07	Opakowania ze szkła	0,116
16 01 03	Zużyte opony	0,37
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	2,97
20 01 10	Odzież	0,001
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	2,123
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	1,769
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	59,66
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	1,515
RAZEM		68,583

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Białogard za 2017 rok

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Tabela 24. Odpady przekazane do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
		Łącznie
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	3,420
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	691,54
19 12 12	Inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11	295,544
RAZEM		990,504

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Białogard za 2017 rok

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł **31,80%**, a wymagany poziom za 2017 r. wynosił 20%, więc został on przez Gminę osiągnięty.

Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wyniósł **0%**, wymagany poziom za cały rok 2017 wynosił do 45%, w związku z tym Gmina Białogard wywiązała się z obowiązku.

Gmina Białogard posiada *Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu Gminy Białogard na lata 2012-2032*. Celem programu jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie.

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane dane dotyczące masy wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Białogard.

Tabela 25. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Białogard

zinwentaryzowane	
Razem	2 276 573
osoby fizyczne	1 719 920
osoby prawne	556 652
unieszkodliwione	
Razem	370 388
osoby fizyczne	276 621
osoby prawne	93 767
pozostałe do unieszkodliwienia	
Razem	1 906 185
osoby fizyczne	1 443 299

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

osoby prawne	462 886
--------------	---------

Źródło: <https://bazaazbestowa.gov.pl>

3.2.8 Zasoby przyrodnicze

3.2.8.1 Szata roślinna

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie Gminy Białogard wg danych GUS na koniec 2017 r. wynosiła 12 386,98 ha, Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) Gminy wynosiła 36,7%.

Tabela 26. Lasy na terenie Gminy Białogard

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2017
Powierzchnia gruntów leśnych		
ogółem	ha	12 386,98
lesistość w %	%	36,7
grunty leśne publiczne ogółem	ha	11 823,49
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	11 821,07
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	11 812,27
grunty leśne prywatne	ha	563,49
Powierzchnia lasów		
lasy ogółem	ha	12 046,49
lasy publiczne ogółem	ha	11 483,00
lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	11 480,58
lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	11 471,78
lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	8,80
lasy publiczne gminne	ha	2,42
lasy prywatne ogółem	ha	563,49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://swaid.stat.gov.pl/>

Lasy Państwowe znajdujące się na terenie Gminy należą do Nadleśnictwa Białogard. Są to lasy ochronne, o kategorii ochronnej – wodochronne. Lasy te reprezentują zróżnicowane siedliska i drzewostany. Dominujące są siedliska borowe oraz siedliska lasu mieszanego. Na terenie Nadleśnictwa Białogard istnieją następujące gatunki lasotwórcze: sosna, buk, brzoza, dąb, świerk i modrzew.

Ponadto w związku z występowaniem Obszarów Natura 2000, na terenie Gminy Białogard znajdują się również łągi wierzbowe, topolowe, olszowe oraz jesionowe, bory i lasy bagienne. Oprócz tego spotkać można kuklika, głowienkę zwyczajną.

Źródło: <http://ine.eko.org.pl>

Według klasyfikacji fitosocjologicznej lasy znajdujące się w obrębie Gminy Białogard można zaliczyć do:

- zespołu olsu torfowego,
- zespołu łągu jesionowo-olszowego lub olszowego,
- zespołu subatlantyckiego lasu dębowo-grabowego,
- lasów liściastych bukowo-dębowych,
- zespołu suboceanicznego boru świeżego, boru bagiennego, boru mieszanego sosnowo-dębowego,
- zespołu dębowo-bukowego z sosną.

Duży stopień naturalności stanowią tutaj ekosystemy trawiaste znajdujące się w dnach dolin Parsęty, które są okresowo zalewane lub podtapiane. Znajdują się one poza obszarami nawożonymi przez rolników, co miało duży wpływ na zachowanie ich naturalności.

Na terenie Gminy występują również gatunki nitrofilnych bylin z dominacją bylicy pospolitej, z udziałem wrotczy pospolitej, pokrzywy zwyczajnej, łopianu większego i perzu. Spotkać tu można również gatunki okrajków żyznych lasów liściastych, tj.: trybula leśna porośnięta trawami łąkowymi (kupkówka pospolita). W Gminie rosną również aleje drzew, które składają się głównie z klonów zwyczajnych, jaworów, jabłoni, dębów szypułkowych i osik.

Na obszarze analizowanej jednostki rozrastają się gatunki ziołorośli i traw, które tworzą przepiękne łąki. Dominującym gatunkiem porastającym łąki Gminy jest trzcinnik piaskowy. Występują tutaj również gatunki takie jak: wrotycz, babka lancetowata, łopian większy, przytulia czepna oraz inne rośliny polne.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Białogard

3.2.8.2 Świat zwierząt

Na terenie Gminy Białogard ze względu na występowanie Obszarów Natura 2000 znajduje się wiele ciekawych i ważnych dla Europy gatunków ptaków: bocian biały, kania ruda, derkacz, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, kokoszka, łyska zwyczajna, czapla siwa, brzegówka, dziwonia, łozówka, strumieniówka, gągoł oraz zimorodek.

Fauna leśna na terenie Nadleśnictwa Białogard, na którego obszarze znajduje się Gmina Białogard jest bardzo bogata. Zwierzyna reprezentowana jest przez sarny, dziki, jelenie, daniele, borsuki, kuny leśne, łosie, wydry, jenoty, lisy oraz zające szaraki.

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Białogard
Na obszarze Gminy Białogard stwierdzono występowanie przedstawicieli kręgowców należących do 26 taksonów gatunkowych:

- płazy: traszka zwyczajna, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, ropucha szara oraz żaby – moczarowa, trawna, wodna i jeziorkowa;
- gady: jaszczurki – zwinka i żyworodna, padalec;
- ssaki: ryjówka aksamitna, rzęsorek rzeczek, kret, bóbr, karczownik, zając szarak, lis pospolity, borsuk, wydra, kuna leśna, tchórz, norka amerykańska, dzik europejski, sarna oraz jeleń szlachetny;
- szczebel rodzajowy taksonów: jeż;
- gryzonie: nornica ruda, nornik zwyczajny (polnik), mysz leśna oraz mysz polna.

Oprócz ww. wymienionych kręgowców na terenie Gminy można spotkać zróżnicowane gatunki ptaków, takich jak: gęsi, kaczki, Myszołów, świergotek, drozd, pełzacz, dzięcioł duży, grzywacz, kruk, trznadel, bogatka, modraszka, szczygieł, kos, zięba, sójka, skowronek, potrzęsacz, kowalik, dzwonec, kwiczoł, rudzik, bocian biały, żuraw. Wśród gatunków rzadko spotykanych na uwagę zasługuje: łabędź krzykliwy, bernikl białolicy, ohara, świstun, błotniak zbożowy, kulik wielki i dzięcioł średni.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Białogard

3.2.8.3 Formy ochrony przyrody

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są:

- parki narodowe, rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze Gminy Białogard występują:

OBSZARY NATURA 2000

Dorzecze Parsęty PLH320007 – obszar ten obejmuje dorzecze rzeki Parsęty. Jego powierzchnia wynosi 27 710,4 ha. Jest to szczególnie ważna ostoja ze względu na występowanie zróżnicowanych typów siedlisk oraz znaczne bogactwo świata roślin i zwierząt. Główną osią tego obszaru jest dolina rzeki Parsęty, do której dołączone są

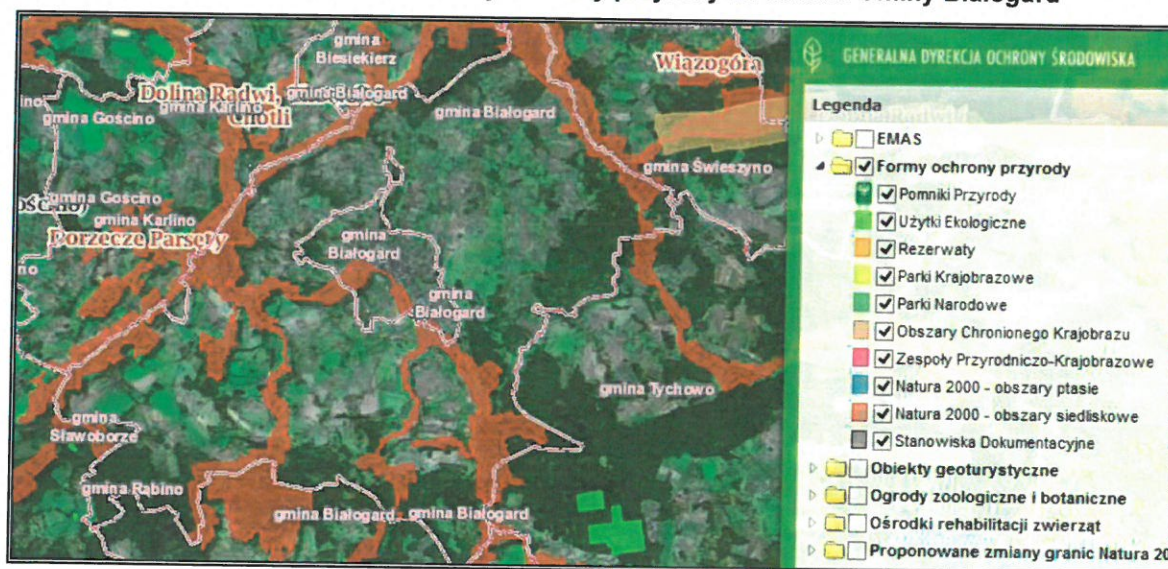
dopływy, takie jak: Pysznica, Pokrzywnica z Młynówką, Budowa, Dębica z Wogrą i Lubatówką, Perznica z Łozicą, Chwalimka, Kłuda, Żegnica.

Dolina Radwi, Chocieli i Chotli PLH320022 – obszar ostoi obejmuje wiele ważnych i cennych siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej. Znajdują się tutaj strome wąwozy i jary oraz duże nisze źródłiskowe z rzadkimi skupieniami wapniolubnych mchów oraz obecnością roślin naczyniowych. Obszar ten posiada bogatą rzeźbę terenu, którą tworzą doliny rzeczne, jeziora, zabagnione zakola rzek, rozlewiska, łąki i zboczowe lasy, jeziora oraz głębokie jary o stromych zboczach.

Na tych obszarach obowiązują przepisy art. 33 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z czym wprowadza się następujące zakazy, które będą przestrzegane podczas realizacji zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Białogard na lata 2018-2027

Rysunek 12. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Białogard

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

POMNIKI PRZYRODY

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody „pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie”.

Pomniki zlokalizowane na terenie Gminy Białogard prezentuje poniższa tabela.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

Tabela 27. Pomniki przyrody na terenie Gminy Białogard

L.p.	Nazwa	Organ nadzorujący	Akt prawny		Lokalizacja	Charakterystyka obiektu
			Nazwa	Miejsce publikacji		
Pojedyncze drzewa						
1	daglezia zielona	Nadleśnictwo Białogard, Leśnictwo Nawino, wydzielenie 8a	orzeczenie nr 119 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 7 marca 1962r.	Dz. Urz. WRN Nr 8, poz.80 z dnia 10.11.1971r. Rozporządzenie Nr 7/92 z dnia 08.09.1992r.	dz. 8/1 -były park PGR Gruszewo. Drzewo rośnie obok ruin pałacu	wiek około 150 lat, o obwodzie 350 cm, obwód 420cm
2	jesion wyniosły	-	orzeczenie nr 120 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 7 marca 1962r.	Dz. Urz. WRN Nr 8, poz.80 z dnia 10.11.1971r. Rozporządzenie Nr 7/92 z dnia 08.09.1992r.	dz. 8/1 były park PGR Gruszewo	wiek około 200 lat, obwód 325 cm
3	dąb szypulkowy	-	orzeczenie nr 125/62 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 7 marca 1962r.	Dz. Urz. WRN Nr 8, poz.80 z dnia 10.11.1971r. Rozporządzenie Nr 7/92 z dnia 08.09.1992r.	205/11 -park Podwilcze 29	wiek około 450 lat, obwód 420-445 cm
4	buk zwyczajny -	-	orzeczenie nr 126/62 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 7 marca 1962r.	Dz. Urz. WRN Nr 8, poz.80 z dnia 10.11.1971r. Rozporządzenie Nr 7/92 z dnia 08.09.1992r.	205/11 -park Podwilcze 29	wiek około 280 lat, obwód 400 cm-425
5	buk zwyczajny	-	orzeczenie nr 127/62 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 7 marca 1962r.	Dz. Urz. WRN Nr 8, poz.80 z dnia 10.11.1971r. Rozporządzenie Nr 7/92 z dnia 08.09.1992r.	205/11 -park Podwilcze 29	wiek około 330 lat, obwód 410 cm-445
6	buk zwyczajny- zniesiony pomnik Rozp. 105/2006 17.07.2006r.	-	orzeczenie nr 128/62 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 7 marca 1962r.	Dz. Urz. WRN Nr 8, poz.80 z dnia 10.11.1971r. Rozporządzenie Nr 7/92 z dnia 08.09.1992r.	205/11 -park Podwilcze 29	wiek około 220 lat, obwód 320 cm -330
7	jodła pospolita (daglezia zielona)	-	orzeczenie nr 129/62 Prezydium WRN w	Dz. Urz. WRN Nr 8, poz.80 z dnia 10.11.1971r. Rozporządzenie Nr	205/11 -park Podwilcze 29	wiek około 160 lat, obwód 280 cm- 335

WESTMOR CONSULTING

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

L.p.	Nazwa	Organ nadzorujący	Akt prawny		Lokalizacja	Charakterystyka obiektu
			Nazwa	Miejsce publikacji		
Pojedyncze drzewa						
			Koszalinie z dnia 7 marca 1962r.	7/92 z dnia 08.09.1992r.		
8	jesion wyniosły	-	orzeczenie nr 3/53	Dz. Urz. WRN Nr 7 z dnia 30.12.1953r.	246/2- Żytkowko park podworski	wiek ok.. 450 lat, obwód 607-626
9	buk zwyczajny	-	orzeczenie nr 130/62 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 7 marca 1962r.	Dz. Urz. WRN Nr 8, poz.80 z dnia 10.11.1971r. Rozporządzenie Nr 7/92 z dnia 08.09.1992r.	park wiejski przy PGR Rychowo	wiek ok.. 250lat, obwód 330 cm
10	platan klonolistny	-	orzeczenie nr 131/62 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 7 marca 1962r.	Dz. Urz. WRN Nr 8, poz.80 z dnia 10.11.1971r.	park Rychowo	wiek ok.. 220lat, obwód 350 cm
Aleja – Pomniki przyrody						
1	12 szt dębów szypułkowych, 11 szt. buków zwyczajnych po zmianie 11 szt. dębów szypułkowych i 11 szt. buków zwyczajnych	Nadleśnictwo Białogard	orzeczenie nr 118 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 7 marca 1962r. Zmiana - rozporządzenie Nr 9/2003 z 14.05.2003r.	Dz. Urz. WRN Nr 8, poz.80 z dnia 10.11.1971r. Rozporządzenie Nr 7/92 z dnia 08.09.1992r.	8/1- były park PGR Gruszewo.	wiek około 500 lat, o obwodzie 260-550
2	25 lip drobnolistnych	Nadleśnictwo Białogard	orzeczenie nr 13/95 Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28.12.1995	Dz. Urz. z 1996r. Nr 2, poz. 7	dz. nr 80 Czarnowęsy-cmentarz ewangelicki	obwód 100-120 cm
3	70 lip drobnolistnych	-	orzeczenie nr 15/95 Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody	Dz. Urz. z 1996r. Nr 2, poz. 8	dz. nr 111 Redlino stary cmentarz nieczynny	obwód 150-250 cm

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

L.p.	Nazwa	Organ nadzorujący	Akt prawny		Lokalizacja	Charakterystyka obiektu
			Nazwa	Miejsce publikacji		
Pojedyncze drzewa						
			Koszalińskiego z 28.12.1996			
4	18 lip drobnolistnych	-	orzeczenie nr 18/95 Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28.12.1997	Dz. Urz. z 1996r. Nr 2, poz. 9	dz. nr 33 Pękanino-cmentarz	obwód 150-180 cm
5	9 lip drobnolistnych	-	orzeczenie nr 19/95 Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28.12.1998	Dz. Urz. z 1996r. Nr 2, poz. 10	dz. nr 6 Pękanino-cmentarz na trasie B-rd-Kościernica za torami kolejowymi	obwód 110-250 cm
Grupy drzew						
1	41 świerków pospolitych, 14 sosny pospolitej	-	orzeczenie nr 14/95 Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28.12.1998	Dz. Urz. z 1996r. Nr 2, poz. 10	dz. 56 Rzyszczewo-cmentarz	obwód 70-140 cm
2	12 dębów szypułkowych	-	orzeczenie nr 16/95 Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28.12.1999	Dz. Urz. z 1996r. Nr 2, poz. 11	dz. nr 157 Podwilcze-cmentarz	obwód 250-450 cm
3	12 dębów szypułkowych	Nadleśnictwo Białogard	orzeczenie nr 16/95 Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z 28.12.2000	Dz. Urz. z 1996r. Nr 2, poz. 12	dz. 1/15 Nawino-cmentarz poległych po I wojnie światowej, położony przy skrzyżowaniu szosy z drogą polną	obwód 280-300 cm

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Na terenie Gminy Białogard korytarzami ekologicznymi o randze lokalnej i regionalnej są Dorzecze Parsęty oraz Dolina Radwi, Chocieli i Chotli. Dzięki nim na tym terenie można spotkać niemal wszystkich przedstawicieli parkowej fauny i flory.

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Białogard
W związku z położeniem korytarzy ekologicznych głównymi zagrożeniami jakie mogą zaistnieć dla funkcjonowania ich poszczególnych odcinków są zagrożenia wynikające z lokalizacji dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz krajowych. Taka sytuacja prowadzi do występowania kolizji pomiędzy drogą a korytarzem, przez co podczas wzmożonego ruchu pojazdów może prowadzić do zaistnienia niebezpiecznych sytuacji. W związku z tym istotnym jest aby przy drogach znajdowały się znaki informujące, o tym że możliwe jest pojawienie się zwierząt na drodze oraz że należy zachować szczególną ostrożność szczególnie w okresach migracji zwierząt.

Minimalizacja oddziaływania bariery psychofizycznej w zasięgu korytarzy migracyjnych polega na następujących działaniach o charakterze osłonowym:

- budowanie osłon (ekranów) antyolśnieniowych – chronią zwierzęta przed oślepieniem przez przejeżdżające pojazdy; osłony powinny być lokowane przede wszystkim na powierzchni i w otoczeniu przejść dla zwierząt;
- budowanie ekranów akustycznych – ograniczają poziom hałasu na obszarach sąsiadujących z drogą; powinny być stosowane w przypadku stwierdzenia oddziaływania o charakterze znaczącym na konkretne gatunki zwierząt;
- wprowadzanie osłonowych i izolacyjnych nasadzeń roślinności – ograniczają poziom hałasu i emisji chemicznych w obszarach sąsiadujących z drogą.

Źródło: <http://korytarze.pl/>

Utrzymanie korytarzy i właściwe gospodarowanie w ich obrębie może mieć istotne znaczenie dla ochrony siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000, dlatego w planowaniu przestrzennym należy wziąć je pod uwagę. Zachowanie drożności i ciągłości korytarzy jest kluczowe dla zachowania spójności sieci.

Źródło: <http://poznajnature.pl/>

Parki na terenie Gminy Białogard:

- Park pałacowy w Czarnowęsach – założony w połowie XIX w., położony nad rzeką Mogilnicą (południowy brzeg) o powierzchni 23,38 ha. Występuje tu wiele starych o potężnych rozmiarach drzew, wśród których dominują buki i dęby szypułkowe. Rosną

- tutaj także cisy i buk odmiany czerwonołistnej, jodła pospolita i dagleżja zielona. W runie można spotkać gatunki typowe dla ubogiej buczyny i nadbrzeżnych olsów. Ponadto w braku znajduje się wykuta w kamieniu ławka oraz cmentarz – grobowiec rodziny przedwojennych właścicieli.
- Park dworski Góry - założony w połowie XIX w o powierzchni 7,46 ha. Występują tu głównie gatunki rodzime roślin: buki, graby, lipy i dęby, a także rosną kasztanowiec czerwony, daglezie zielone. Zachowały się tu również między innymi: aleje grabowe przy granicy parku.
 - Kamosowo – leży w południowej części wsi. Park pochodzi z XIX w. Jest parkiem zajmującym ok. 3 ha powierzchni. Park jest niestety w dużej części zaniedbany. Drzewostan parku stanowią głównie świerki pospolite, daglezie zielone, stare buki i dęby szypułkowe..
 - Gruszewo – rozległy park pałacowy o powierzchni 15,00 ha, założony w XIX w. W parku dominują buki i dęby, jodły pospolite, daglezie zielone, jesiony i dęby. Od strony drogi Rąbino – Białogard do parku prowadzi aleja lip. Wśród drzew występują 2 pomniki drzew: dagleżja zielona i jesion wyniosły.
 - Laski – park dworski o powierzchni 2,00 ha, założony w XIX w. Park osłania wieś od zachodu. Drzewostan stanowią głównie buki, lipy i jesiony. Od bramy wjazdowej do dawnego dworu prowadzi aleja kasztanowców. Park jest zaniedbany i stopniowo niszczoney.
 - Nasutowo – park dworski zajmujący powierzchnię 1,20 ha funkcjonujący od połowy XIX w. Park tworzy osłonę wsi. Od zachodu porośnięty jest przez dęby, buki, lipy i jesiony. Park jest zaniedbany i zniszczony.
 - Nawino – park pałacowy zajmujący powierzchnię 4,00 ha, założony na przełomie XIX i XX wieku. Park leży na terenach Nadleśnictwa Białogard na gruntach stanowiących własność prywatną. Drzewostan tworzą głównie buki, dęby, graby i lip. W parku znajduje się zdewastowany cmentarz rodowy i niewielki staw ze źródłem. Całość jest zaniedbana i niszczonea przez mieszkańców.
 - Podwilcze – park pałacowy zajmujący powierzchnię 21,77 ha, założony w XIX wieku. Jest największym parkiem na terenie Gminy. Leży w południowej części wsi. Park obejmuje m.in. stawy, cmentarz rodowy, wzgórze widokowe oraz zabudowania wozowni, domu służby, lodowni, gorzelni oraz samego pałacu. Drzewostan tworzą głównie buki, graby i dęby szypułkowe. W parku znajdują się 3 pomniki przyrody – 2 buki i jodłę. Park jest stopniowo dewastowany przez mieszkańców wsi.
 - Rarwino – park dworski, pochodzi z drugiej połowy XIX w. Zajmuje powierzchnię ok 4,00 ha. Leży w północnej części wsi. W parku można zobaczyć modrzewie europejskie, jodły

- pospolite, platany klonolistne. Wzdłuż granicy parku rośnie także rząd kasztanowców pospolitych.
- Stanomino – park pochodzi z połowy XIX wieku. Zajmuje około 17,55 ha powierzchni. Leży w południowej części, na terenie Nadleśnictwa Białogard oraz Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, nad rzeką Mogilnicą. Drzewostan parku stanowią m.in. buk czerwonolistny i dąb błotny.
 - Rychowo – park zajmuje powierzchnię 8,32 ha. Istnieje od drugiej połowy XIX wieku. Otacza pałac od strony wschodniej. Drzewostan stanowią 2 jodły kaukaskie, 1 jodła pospolita, daglezia zielona oraz dąb szypułkowy. Park jest zaniedbany i zaśmiecony, traci swoje historyczne walory.
 - Rychówko – park kościelny. Pochodzi z drugiej połowy XIX wieku. Zajmuje powierzchnię 0,5 ha. Park jest całkowicie zniszczony. Jego pozostałość to grupa lip drobnolistnych rosnących między zabudowaniami i niewielkie jezioro przy zachodnim krańcu wsi.
 - Sińce – park dworski założony około połowy XIX w. Zajmuje powierzchnię 17,55 ha między dworem i doliną rzeki Topiel, na zboczu doliny. Drzewostan stanowią kasztanowiec czerwony i daglezia zielona. Park jest zaniedbany, stopniowo niszczone i dziczeje.
 - Zagórze- park dworski o powierzchni 2,00 ha. Pochodzi z pierwszej połowy XIX wieku. Graniczy z kompleksem leśnym. Drzewostan parku stanowią głównie buki i dęby.
 - Żytelkowo – park pałacowy zajmujący powierzchnię 5,35 ha. Pochodzi z pierwszej połowy XIX wieku. Park leży między stromym południowym stokiem góry Niwka, rzeką Leśnicą i zabudowaniami wiejskimi. Drzewostan stanowią jesion wyniosły, buki czerwonolistne, daglezie i świerki pospolite.

Źródło: Lokalny Program Rozwoju Gminy Białogard

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa; • zadowalający stan zdrowotny lasów; • występowanie obszarowych form ochrony przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> • niechęć do stosowania przepisów ochrony środowiska i przyrody przez społeczeństwo i podmioty gospodarcze.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej; • regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podnoszenia jakości 	<ul style="list-style-type: none"> • niska świadomość ekologiczna mieszkańców; • niewystarczające środki finansowe na aktywną ochronę przyrody.

środowiska; • rosnący popyt na żywność ekologiczną.	
--	--

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

— AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH, GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie Gminy Białogard nie występują większe zakłady przemysłowe, w których prawdopodobne jest wystąpienie zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

— TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Poważne zagrożenie w powiecie białogardzkim oraz dla Gminy Białogard stanowić może również transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Obecność na terenie Gminy ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał rozwojowy Gminy, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

Niebezpieczeństwo dla Gminy stanowią składowiska odpadów niebezpiecznych w Nasutowie i Rogowie. Składowisko w Rogowie leży zaledwie 450 m od rzeki Parsęty, transport odpadów na składowisko i ich deponowanie w tym miejscu jest realnym zagrożeniem dla życia i zdrowia, mogącym wywołać potencjalne skażenie okolicy.

— **INNE ZAGROŻENIA**

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie Gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifityzy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Z ogólnodostępnych informacji wynika, że na terenie Gminy Białogard w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnych awarii.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • brak obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenie pożarowe lasów; • ryzyko wystąpienia suszy i klęsk nieurodzaju; • nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (zmiany klimatyczne).

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez Gminę oraz podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie Gminy, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody. Zgodnie z danymi GUS, zużycie wody przez wszystkich korzystających (zarówno na cele konsumpcyjne, jak i produkcyjne) systematycznie spada. To pozytywne zjawisko może wynikać zarówno z coraz wyższych jednostkowych cen wody, opomiarowania zużycia, jak i wzrostu świadomości mieszkańców co do konieczności racjonalnego gospodarowania wodą. W celu dalszego zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znaczenie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców Gminy. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie Gminy. Dotychczasowe doświadczenia (zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii”), wskazują że najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- „zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych;
- zastąpieniu tradycyjnych spłuczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody;
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczelek;
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór;
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy;
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą;
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody”.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy Gminy. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej, jak i ciepłej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania,

świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem korzystania ze środków transportu. Energię można bowiem zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu;
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych;
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji propagandowych oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie ponadto organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii.

Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo oraz energooszczędne systemy ogrzewania.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego-koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki”.

Źródło: „Strategia tematyczna w sprawie zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych”

Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie Gminy Białogard. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw.

Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

3.4 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych). W roku 2018 na terenie Gminy miała miejsce susza, natomiast w roku poprzednim bardzo obfite opady deszczu. Niestety nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości ww. niekorzystnych skutków zmiany klimatu. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne

z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru.

Województwo zachodniopomorskie cechuje się wysoką powierzchnią obszarów zalesionych i dużym nasyceniem wodami powierzchniowymi. Jest charakterystyczne ze względu na bogactwo przyrodnicze regionu. Zachodniopomorskie rolnictwo wyróżnia stosunkowo duża powierzchnia gospodarstw oraz ukierunkowanie głównie na produkcję zbóż, ziemniaków i buraków cukrowych. Podobnie jak w całym kraju następuje tu proces starzenia się społeczeństwa. Zagrożenia występujące w regionie wiążą się głównie z powodziami od strony Odry oraz erozją brzegu morskiego i stopniowym cofaniu się lądu

Rekomendowane kierunki działań adaptacyjnych:

- wdrożenie zaleceń programu „Odra 2006” oraz zabezpieczenie rzek Przymorza przed powodziami powodowanymi przez opady nawalne wobec występującego zagrożenia powodziowego w kilku powiatach,
- rozwój systemów ograniczających podtopienia i zalania w miastach poprzez zwiększenie obszarów zielonych i wodnych oraz rozwój kanalizacji opadowej, a także zwiększenie wykorzystania tych wód dla potrzeb gospodarczych,
- ochrona i stabilizacja brzegu morskiego oraz ochrona portów, plaż i klifów przed wzrostem poziomu morza i erozją morską i opadową.

Ponadto rekomenduje się skoordynowanie działań z Meklemburgią i Brandenburgią – landami Niemiec realizującymi strategię adaptacyjną.

Źródło: <http://klimada.mos.gov.pl/>

3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo Ochrony Środowiska*, problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska

oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie Gminy Białogard prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia.

Ocenia się jednak, że poziom świadomości mieszkańców Gminy oraz lokalnych interesariuszy w zakresie efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii jest nieduży. Niski poziom świadomości społeczeństwa spowodowany jest przede wszystkim brakiem działań, których celem jest komunikacja z mieszkańcami i lokalnymi interesariuszami oraz podniesienie ich wiedzy w zakresie efektywności energetycznej. W związku z tym, władze lokalne powinny podejmować działania w celu poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców, nie tylko tych najmłodszych. Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii;
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków;
- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego.
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie Gminy.
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego.

3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane zostało w art. 104 ust. 2 ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako *zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.*

W chwili obecnej pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych,

wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej i jest definiowane jako *zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobiegzenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.*

Obszar Gminy Białogard nie należy do rejonów o wysokim ryzyku wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Na terenie Gminy brak jest zakładów przemysłowych zaliczanych do kategorii obiektów o zwiększonym lub dużym ryzyku poważnej awarii przemysłowej. Ewentualne nadzwyczajne poważne zdarzenia mogą wystąpić podczas transportu drogowego substancji niebezpiecznych przez teren Gminy, niewłaściwym postępowaniem z odpadami niebezpiecznymi, magazynowaniem substancji niebezpiecznych oraz zagrożeniem pożarowym. W związku z powyższym, na terenie Gminy nadzwyczajne zagrożenia środowiska dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu i wody.

3.4.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 77, poz. 335 z późn. zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów;
- występujących zmian jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych

Państwowy Monitoring Środowiska realizowany jest na podstawie:

- wieloletnich programów państwowego monitoringu środowiska opracowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw środowiska,
- wojewódzkich programów monitoringu opracowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska i zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Aktualny Program Monitoringu Środowiska obejmuje lata 2016 – 2020 i został opracowany przez Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz zatwierdzony w dniu 1 października 2015 roku. Obejmuje on monitoring następujących podsystemów: jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, przyrody, hałasu, pól elektromagnetycznych, promieniowania jonizującego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Gmina Białogard współpracuje z Inspekcją Ochrony Środowiska dotyczącą lokalnych miejsc występowania zanieczyszczeń wód czy gruntu. Informacje dotyczące stacji pomiarowych na terenie Gminy Białogard znajdują się Programie Państwowego Monitoringu Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego 2016 – 2020. Przekazywane dane i przeprowadzone na terenie Gminy badania, ich analiza, wyniki ocen, prognoza są dostępne na stronach internetowych WIOŚ w Szczecinie i siedzibie Inspektoratu.

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1 Nadrzędny cel programu

**POPRAWA STANU ŚRODOWISKA GMINY BIAŁOGARD W TYM WALORÓW
PRZYRODNICZYCH PRZYCZYNIAJĄCA SIĘ DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY**

4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Gminy, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

Tabela 30. Kierunki interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji

L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	<ul style="list-style-type: none">• Ograniczanie zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
		<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja energetyczna budynków • Edukacja ekologiczna
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych • Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych. • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej • Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony zasobów powierzchni ziemi
7.	GLEBY	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją rolniczą
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAOPIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów • Promowanie wśród mieszkańców gminy segregacji odpadów
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja i utrzymanie walorów przyrodniczych
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii • Zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnych

Źródło: Opracowanie własne

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony głównie dla zadań własnych samorządu gminnego. Do zadań monitorowanych samorządu gminnego należy przede wszystkim nadzór nad wdrażaniem postanowień przedmiotowego dokumentu.

HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.), w przedmiotowym dokumencie należy zamieścić harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań własnych samorządu opracowującego POŚ. W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie wszystkich planowanych do realizacji działań w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard*.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Tabela 31. Działania inwestycyjne przewidziane do realizacji na terenie Gminy Białogard do roku 2026

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA									
CEL: POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO NA TERENIE GMINY									
OBSZAR INTERWENCJI 1	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka	Ryzyka
	Wymiana oświetlenia ulicznego na wykorzystujące OZE	Gmina Białogard	2019-2026	4 000 000	Ilość wymienionych punktów świetlnych wykorzystujących OZE (szt.)	631	RPO WZ, POIiŚ, fundusze norweskie, EOG, środki własne	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
	Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne (np. LED)	Gmina Białogard	2019-2026	2 000 000	Ilość wymienionych punktów świetlnych (szt.)	631	RPO WZ, POIiŚ, fundusze norweskie, EOG, środki własne	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
	Budowa ciągów pieszych/ pieszko-rowerowych	Gmina Białogard	2019-2026	1 500 000	Długość wybudowanych ciągów pieszych/ pieszko-rowerowych (km)	35	RPO WZ, POIiŚ, fundusze norweskie, EOG, środki własne	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Białogard	2019-2026	10 000 000	Liczba zmodernizowanych budynków (szt.)	33	RPO WZ, POIiŚ, fundusze norweskie, EOG, środki własne	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
ZAGROŻENIA HAŁASEM									
CEL: OGRANICZENIE UCIAŹLIWOŚCI SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO I POPRAWA JAKOŚCI DROG									
OBSZAR INTERWENCJI 2	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka	Ryzyka

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Opracowanie map akustycznych	Gmina Białogard	2019-2026	bd	Liczba opracowanych map akustycznych (szt.)	bd	Środki własne	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
Zakup urządzeń do pomiaru hałasu	Gmina Białogard	2019-2026	bd	Ilość zakupionych urządzeń (szt.)	bd	Środki własne, fundusze zewnętrzne	Brak, środków finansowych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
POŁA ELEKTROMAGNETYCZNE							
CEL: ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Ograniczenie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy	Gmina Białogard	2019-2026	bd	Liczba przeprowadzonych badań/ kontroli pod względem uciążliwości przyszłych źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy (szt.)	bd	Środki własne	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
Modernizacja linii elektroenergetycznych	Zakład Energetyczny	2019-2026	bd	Długość zmodernizowanych linii elektroenergetycznych (km)	bd	Budżet Zakładu Energetycznego	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 4							
GOSPODAROWANIE WODAMI							
CEL: DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Prowadzenie monitoringu i badań jakości wód	Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna	2019-2026	bd	Liczba przeprowadzonych monitoringów i badań jakości wód (szt.)	bd	Budżet Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologiczna	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
Uwzględnienie w dokumentach planistycznych granic obszarów ryzyka powodziowego	Gmina Białogard	2019-2026	bd	Liczba dokumentów planistycznych, w których wprowadzono aktualizację (szt.)	bd	Środki własne	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Opracowanie i wdrożenie Planów Gospodarowania Wodami	Państwo Wody Polskie	2019-2026	bd	Liczba opracowanych Planów Gospodarowania Wodami (szt.)	bd	Budżet Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
Konserwacja urządzeń melioracji wodnej	Gmina Białogard	2019-2026	bd	Liczba urządzeń, na których przeprowadzono prace konserwacyjne (szt.)	bd	Środki własne, RPO WZ, POLIŚ	Brak środków finansowych, nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 5							
GODPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA							
CEL: POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY WODNO-KANALIZACYJNEJ							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie	Gmina Białogard Osoby fizyczne	2019-2026	bd	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)	bd	RPO WZ, POLIŚ, fundusze norweskie, EOG, środki własne	Brak środków finansowych, nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 6							
ZASOBY GEOLOGICZNE							
CEL: RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Badanie i dokumentowanie złóż kopalin	Gmina Białogard Okręgowy Urząd Górniczy	2019-2026	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Liczba przeprowadzonych badań (szt.)	bd	Środki własne Budżet Państwa, Środki własne OUG	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
Zabezpieczenie obszarów eksploatacji kopalin przed działaniami inwestycyjnymi	Gmina Białogard Okręgowy Urząd Górniczy	2019-2026	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Powierzchnia obszarów wyłączonych z terenów inwestycyjnych (ha)	bd	Środki własne Budżet Państwa, Środki własne OUG	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 7							
GLEBY							
CEL: OCHRONA GLEB PRZED DEGRADACJĄ							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWA DO ROKU 2026**

Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, ZODR, Właściciele gospodarstw rolnych	2019-2026	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Zgodnie z planem jednostek realizujących zadanie	Zgodnie z planem jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW							
CEL: BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO 2022							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Likwidacja dzikich wysypisk śmieci	Gmina Białogard	2019-2026	bd	Liczba zlikwidowanych wysypisk śmieci (szt.)	bd	Środki własne	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
Aktualizacja Programu usuwania azbestu	Gmina Białogard	2019-2026	bd	Ilość opracowanych programów (szt.)	bd	RPO WZ, POLiŚ, fundusze norweskie, EOG, środki własne	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
Utylizacja wyrobów zawierających azbest	Gmina Białogard, firmy zewnętrzne zajmujące się utylizacją	2019-2026	bd	Ilość zużywanego azbestu (Mg)	bd	RPO WZ, POLiŚ, fundusze norweskie, EOG, środki własne, WFOŚiGW	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 9							
ZASOBY PRZYRODNICZE							
CEL: ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH Z UWZGLĘDNIENIEM RÓZNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ ORAZ UTRZYMANIE ISTNIEJĄCYCH FORM OCHRONY PRZYRODY							
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania (zł)	Wskaźnik	Wartość docelowa wskaźnika	Źródła finansowania	Ryzyka
Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody na terenie Gminy/ Konserwacja pomników przyrody	Gmina Białogard	2019-2026	bd	Ilość wykonanych działań promocyjnych i pielęgnacyjnych (szt.)	12	RPO WZ, POLiŚ, fundusze norweskie, EOG, środki własne	Zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 10							
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI							
CEL: OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI							
Zadania	Podmiot	Czas	Szacowane	Wskaźnik	Wartość	Źródła	Ryzyka

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

	odpowiedzialny	realizacji	koszty realizacji zadania (zł)	docelowa wskaźnika	finansowania	
Doposażenie jednostek Straży Pożarnej	Gmina Białogard	2019-2022	bd	Liczba doposażonych jednostek straży pożarnych (szt.)	Środki własne, MSWiA, KSRG	Brak środków finansowych, nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
Stworzenie systemu informowania o możliwości wystąpienia zagrożenia	Gmina Białogard	2019-2022	bd	Liczba utworzonych systemów informowania (szt.)	bd	Brak środków finansowych, nagłe, nieprzewidziane zdarzenia

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Białogardzie

4.3 Instrumenty realizacji programu

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

— Instrumenty polityczne

Do najważniejszych instrumentów politycznych należy: Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”, Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do 2024 oraz Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.

— Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- pozwolenie wodnoprawne,
- decyzję o emisji do powietrza,
- decyzję dotyczącą hałasu,
- decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanych przedsięwzięć,
- decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

— Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- emisja obligacji komunalnych,
- fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska);

— Instrumenty społeczne

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,

— zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

— **Instrumenty strukturalne**

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Struktura zarządzania środowiskiem

Sprawna i skuteczna realizacja planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Białogard umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Gmina musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

ZASOBY FINANSOWE

Realizacja zadań *Programu Ochrony Środowiska* wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Gminy.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

ZASOBY ORGANIZACYJNE

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie Gminy.

Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu Gminy Białogard oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej Gminy. Jednostka samorządu terytorialnego dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Gminy, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania Programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Gminy oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

PODMIOTY, DO KTÓRYCH KIEROWANE SĄ OBOWIĄZKI USTALONE W PROGRAMIE

Określone w *Programie Ochrony Środowiska* cele i wytyczone działania w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy wymagają wskazania podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie Programem,
- realizacja celów i zadań określonych w Programie,
- nadzór i monitoring realizacji Programu.

Ponadto, określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji Programu odgrywają mieszkańcy Gminy. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie Gminy, a w szczególności do:

- Urzędu Gminy Białogard,
- Starostwa Powiatowego w Białogardzie,
- Wojewody Zachodniopomorskiego,
- Nadleśnictwa Białogard,
- Właścicieli lasów prywatnych,
- Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej,
- Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

5.2 Struktura zarządzania programem

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu *Programem Ochrony Środowiska* należą:

- Wójt Gminy Białogard,
- Rada Gminy Białogard.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty Programu należą:

- WIOŚ, PSSE, IMGW, RZGW,
- Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań,

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie *Programu Ochrony Środowiska* należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze Gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących *Program Ochrony Środowiska* należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą *Programu Ochrony Środowiska* jest społeczeństwo Gminy Białogard, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

5.3 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), organ wykonawczy Gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia na posiedzeniach rady gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty *Programu Ochrony Środowiska* były wprowadzane w drodze uchwały rady gminy. Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026* powinien zostać przygotowany za lata 2019-2020, a następny za lata 2021-2022.

Podczas opracowywania raportu należy wykorzystać wyniki badań prowadzonych w ramach: Państwowego Monitoringu Środowiska, informacje zawarte w raportach i publikacjach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, a także Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Szczecinie, jak również informacje z pozostałych podmiotów, które zajmują się kwestiami ochrony środowiska na terenie Gminy Białogard.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania Programu obejmują:

- sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania *Programu Ochrony Środowiska*,
- ocenę efektywności wykonania zadań;
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań;

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

- ocenę stopnia realizacji *Programu* w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę niezbędnych modyfikacji *Programu*.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania *Programu* prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Urząd Gminy Białogard.

W tabeli poniżej przedstawiono propozycje wskaźników monitorowania celów *Programu Ochrony Środowiska*.

Tabela 32. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszary interwencji	Wskaźnik
1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	Ilość wymienionych punktów świetlnych wykorzystujących OZE (szt.)
	Ilość wymienionych punktów świetlnych (szt.)
	Długość wybudowanych ciągów pieszych/pieszorowerowych (km)
	Liczba zmodernizowanych budynków (szt.)
2. Zagrożenia hałasem	Liczba opracowanych map akustycznych (szt.)
	Ilość zakupionych urządzeń (szt.)
3. Pola elektromagnetyczne	Liczba przeprowadzonych badań/kontroli pod względem uciążliwości przyszłych źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy (szt.)
	Długość zmodernizowanych linii elektroenergetycznych (km)
4. Gospodarowanie wodami	Liczba przeprowadzonych monitoringów i badań jakości wód (szt.)
	Liczba dokumentów planistycznych, w których wprowadzono aktualizacje (szt.)
	Liczba opracowanych Planów Gospodarowania Wodami (szt.)
	Liczba urządzeń, na których przeprowadzono prace konserwacyjne (szt.)

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOGARD NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

Obszary interwencji	Wskaźnik
5. Gospodarka wodno-ściekowa	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)
6. Zasoby geologiczne	Liczba przeprowadzonych badań (szt.)
	Powierzchnia obszarów wyłączonych z terenów inwestycyjnych (ha)
7. Gleby	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt.)
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Liczba zlikwidowanych wysypisk śmieci (szt.)
	Ilość opracowanych programów (szt.)
	Ilość zutylizowanego azbestu (Mg)
9. Zasoby przyrodnicze	Ilość wykonanych działań promocyjnych i pielęgnacyjnych (szt.)
10. Zagrożenia poważnymi awariami	Liczba wyposażonych jednostek straży pożarnych (szt.)
	Liczba utworzonych systemów informowania (szt.)

Źródło: Opracowanie własne

6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego *Programu Ochrony Środowiska* wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2018 poz. 799). Niniejszy *Program* zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie Gminy oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Białogard to gmina wiejska położona w województwie zachodniopomorskim w powiecie białogardzkim. Większość obszaru Gminy stanowią użytki rolne, lasy i zadrzewienia.

Stan zaopatrzenia Gminy w sieć wodociągową i kanalizację jest wystarczający. Sieć komunikacyjna na terenie Gminy jest dobrze rozwinięta. Przez obszar Gminy przebiegają drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie i drogi krajowe. Na terenie Gminy nie istnieje sieć ciepłownicza, a budynki ogrzewane są z indywidualnych kotłowni zasilanych paliwami stałymi, gazem płynnym lub olejem. Cały obszar Gminy jest zelektryfikowany. Na terenie

Gminy są elektrownie wiatrowe i elektrownia wodna. Istnieje uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości oraz porządku.

Na obszarze Gminy występują 2 obszary chronionego krajobrazu oraz 14 pomników przyrody. Stan środowiska przyrodniczego na terenie Gminy ogólnie można ocenić jako dobry. Stan powietrza atmosferycznego, stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Gminy poddawane są regularnym badaniom. Monitoringiem w tym zakresie zajmuje się WIOŚ w Szczecinie. Gmina nie jest w dużym stopniu narażona na występowanie zagrożeń naturalnych, tj. osuwiska, susze, powódzie.

W dokumencie został sformułowany nadrzędny cel *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białogard*, który brzmi:

**POPRAWA STANU ŚRODOWISKA GMINY BIAŁOGARD W TYM WALORÓW
PRZYRODNICZYCH PRZYCZYNIAJĄCA SIĘ DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY**

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono kierunki interwencji, cele i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań obejmuje jedynie zadania własnych samorządu gminnego.

Wdrażanie *Programu* odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów stwierdzanych jako poprawa jakości środowiska, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz skutki podejmowanych działań. W celu monitorowania stanu środowiska zastosowane zostaną wskaźniki stanu środowiska, oddziaływania na środowisko oraz wskaźniki reakcji na złą jakość środowiska albo na nadmierne oddziaływania.

Działania mające na celu kontrolę wdrażania *Programu* będą obejmowały sporządzenie raportu oceniającego postęp wdrażania *Programu Ochrony Środowiska* co dwa lata oraz bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w *Programie*.

7. Spis tabel

Tabela 1. Położenie Gminy Białogard wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski.....	34
Tabela 2. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Białogard	35
Tabela 3. Liczba mieszkańców Gminy Białogard w latach 2012-2017	36
Tabela 4. Ruch naturalny na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017	36
Tabela 5. Grupy wiekowe ludności na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017.....	37
Tabela 6. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017	39
Tabela 7. Liczba gospodarstw wg powierzchni na terenie Gminy Białogard.....	53
Tabela 8. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia wg jednolitych kryteriów w skali kraju, zgodnych z kryteriami UE	62
Tabela 9. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	63
Tabela 10. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	65
Tabela 11. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	67
Tabela 12. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych	69
Tabela 13. Wyniki badań JCWP w latach 2014-2015	72
Tabela 14. Wyniki badań wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych dla JCWP w 2016 roku.....	77
Tabela 15. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami	81
Tabela 16. Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Białogard	82
Tabela 17. Sieć wodociągowa na terenie Gminy Białogard.....	83
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	83
Tabela 19. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne.....	89
Tabela 20. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby.....	89
Tabela 21. Odpady komunalne zebrane przez spółkę wywozową na terenie Gminy Białogard	92
Tabela 22. Masa odpadów komunalnych zebranych w PSZOK	92
Tabela 23. Odpady przekazane do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych.....	93
Tabela 24. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Białogard	93
Tabela 25. Lasy na terenie Gminy Białogard	94
Tabela 26. Pomniki przyrody na terenie Gminy Białogard	99
Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze	104
Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami.....	106
Tabela 29. Kierunki interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji	113
Tabela 30. Działania inwestycyjne przewidziane do realizacji na terenie Gminy Białogard do roku 2026.....	115
Tabela 31. Propozycje wskaźników monitorowania celów.....	125

8. Spis rysunków

Rysunek 1. Obszary synergii w BEiŚ	11
Rysunek 2. Położenie Gminy Białogard na tle powiatu białogardzkiego i województwa zachodniopomorskiego	34
Rysunek 3. Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Białogard	35
Rysunek 4. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.	48
Rysunek 5. Usłonecznienie względne na terenie Polski	49
Rysunek 6. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn	56
Rysunek 7. Operatorzy sieci GSM na terenie Gminy Białogard	67
Rysunek 8. Jednolita część wód podziemnych – PLGW60009	79
Rysunek 9. Położenie geologiczne Gminy Białogard	87
Rysunek 10. Tereny i obszary górnicze oraz złoża na terenie Gminy Białogard	88
Rysunek 10. Położenie Gminy Białogard na tle regionów gospodarki odpadami w województwie zachodniopomorskim.....	90
Rysunek 11. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Białogard	97

9. Spis wykresów

Wykres 1. Ruch naturalny na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017	37
Wykres 2. Struktura ludności na terenie Gminy Białogard w latach 2012-2017	38
Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy wg sekcji PKD 2007	39

